

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta právnická

Katedra veřejné správy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Pokuty

Předkládá: Lukáš Maštalíř

Vedoucí práce: JUDr. Petr Triner, MBA

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Pokuty“ vypracoval samostatně a že jsem vyznačil prameny a zdroje, z nichž jsem čerpal pro svou práci způsobem pro vědeckou práci obvyklým.

V Plzni dne 20.3.2019

Lukáš Maštalář

PODĚKOVÁNÍ

Touto cestou bych velice rád poděkoval svému vedoucímu práce panu JUDr. Petru Trinerovi, MBA, kdy jeho cenné rady, připomínky a předané zkušenosti mi byly velkým přínosem při psaní této práce.

Lukáš Mašťalř

OBSAH

Úvod	5
1 Pokuta	6
1.1 Vymezení pojmu.....	6
1.2 Zásady ukládání a výše pokut.....	6
2 Přestupky	8
2.1 Pojem přestupku a jeho právní prameny	8
2.2 Zásady přestupkového řízení.....	10
2.3 Skutková podstata přestupku.....	12
2.4 Sankce a ochranná opatření.....	15
2.5 Řízení o přestupcích.....	20
2.5.1 Příkaz.....	22
2.5.2 Příkaz na místě.....	23
2.6 Opravné prostředky.....	32
3 Správní disciplinární delikty	36
3.1 Delikty příslušníků bezpečnostních sborů.....	37
3.2 Delikty státních zaměstnanců dle zákona o státní službě.....	40
3.3 Delikty vojáků v činné službě.....	42
4 Správní pořádkové delikty	43
4.1 Pořádkové delikty dle správního řádu.....	44
4.2 Pořádkové delikty podle dalších právních předpisů.....	46
5 Jiné správní delikty	47
5.1 Správní delikty právnických osob.....	47
5.2 Správní delikty podnikajících fyzických osob.....	48
Závěr.....	49
Summary.....	50
Přehled použité literatury	
Přílohy	

ÚVOD

Téma mé bakalářské práce „Pokuty“ jsem si vybral, jelikož pracuji jako příslušník Policie České republiky, kdy právě k tomuto tématu mám velice blízko. Smyslem této práce, je seznámit čtenáře s významem slova pokuta, kdy se tímto pojmem zabývám v první kapitole této práce.

V další kapitole se zaměřím na patrně nejvýznamnější oblast správního trestání a to jsou přestupky, kde vysvětlím pojem přestupku, právní úpravu přestupku a dále se zaměřím na jednotlivé skutečnosti v rámci řízení o přestupku.

V následující kapitole se budu věnovat správními disciplinárními delikty, kde popíši disciplinární delikty a disciplinární řízení nejprve u osob zaměstnaných podle zákona o státní službě a dále delikty příslušníků ozbrojených složek dle zákona o služebním poměru.

Dále popíši správní pořádkové delikty a to dle správního řádu a následně dle dalších právních předpisů.

Poslední část své práce věnuji jiným správním deliktům a to správním deliktům fyzických osob, právnických osob a v poslední řadě právnických a tzv. podnikajících fyzických osob.

Cílem mé práce je seznámit čtenáře s problematikou pokut v různých kruzích správního trestání a to dle platných právních norem a zároveň rozšířit okruh mých znalostí s touto problematikou.

1. POKUTA

1.1 Vymezení pojmu

Pod pojmem pokuta si lze přestavit vrchnostenský nástroj k finančnímu postihu sloužící k potrestání protiprávního jednání, kdy za protiprávní jednání lze považovat pouze to, je-li toto jednání písemně uvedeno jako porušení povinnosti upravující v nějakém právním předpisu.¹ Tedy dalo by se říci, že smyslem pokuty je potrestat provinilce tak, aby další takové chování dotyčného odradilo.

Pokuta jako univerzální a tradiční nástroj veřejné moci by měla být represivní a výchovná, aby odradila širokou veřejnost právě od takového chování, které je ve svém smyslu protiprávní a byl udržován veřejný pořádek ve společnosti, zájmy společnosti, chod státní správy a samosprávy a práva a zájmy fyzických a právnických osob, kdy bez postihů za každý protiprávní skutek by docházelo k rozložení společnosti vedoucí k anarchii.²

Smyslem pokut ve společnosti lidí, je udržet právní stav státu a také tento stav udržet ve společnosti, protože právě ta tvoří daný stát. Každá právní norma, která by neobsahovala sankci za porušení, by neměla žádný smysl, a tudíž by vůbec nemusela existovat. Pokuty zasahují jak do oblasti soukromoprávní tak i veřejnoprávní, kdy mezi těmito jsou značné rozdíly.

1.2 Zásady ukládání a výše pokut

Aby bylo ukládání pokut účelné a naplňovalo všechny atributy právního státu, musí být jasně daná pravidla pro její uložení a stanovení hranice výše pokut. Každá právní norma, ve které jsou upraveny protiprávní stavy, má vždy jasně stanovené rozmezí výše finančního postihu, který hrozí za porušení této dané normy. Správní orgán, který bude posléze postihovat toto porušení, by měl zejména přihlídnout k míře závažnosti tohoto porušení a podle toho rozhodnout v jaké výši bude pokuta přestupci uložena. Výše pokuty je důležitá zejména proto, aby byl naplněn výchovný charakter pokuty a dále, aby odrazoval ostatní lidi od porušování pravidel stanovených danou právní normou. Při nesprávném rozhodnutí při ukládání pokuty správním orgánem, by mohlo dojít k tomu, že postih nebude pro přestupce

---

¹) Aby mohlo být porušení povinnosti z daného právního předpisu postihovatelné, musí být právní předpis platný a účinný.

²) Anarchie je stav společnosti, kdy dochází k pádu autority a nastává stav bezvlády.

v dané věci odrazující a mohlo by docházet k opětovnému porušení pravidel uložené danou právní normou. Výše pokuty proto musí být pro pachatele skutečnou újmou, aby právě došlo k odrazení od tohoto protiprávního chování.

Správní orgán jakožto orgán veřejné moci³ může ve své činnosti činit pouze to, co mu zákon výslovně dovoluje nebo li chování secundum legem. Toto pravidlo je již zakotveno v Ústavě České republiky a to v čl. 2 odst. 3 ústavy, který zní:

*„Státní moc slouží všem občanům a lze ji uplatňovat jen v případech, v mezích a způsoby, které stanoví zákon.“*⁴ Jakékoliv vybočení z tohoto ustanovení by mělo za následek neplatnost daného rozhodnutí orgánu. Tudíž i pokuta uložená tak, že by překračovala povolenou výši sankce, nebo by byla uložena preter legem⁵ by byla neplatná a protizákonná. Povinnost chovat se správnímu orgánu při ukládání pokut pouze secundum legem je také stanovena v usnesení předsednictva ČNR o vyhlášení Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina základních práv a svobod“), kde v článku 4 odst. 1 se píše: *„Povinnosti mohou být ukládány toliko na základě zákona a v jeho mezích a jen při zachování základních práv a svobod.“*⁶ Všechny výše zmíněné zákonné opatření slouží k tomu, aby nedošlo ke zneužití postavení státního aparátu.

Dalo by se říci, že pokuta je jednou z možností jak uzavřít finální produkt nějakého řízení, ve kterém se rozhoduje o uložení sankce za porušení povinnosti vyplývající ze zákona. Postup ukládání pokut je vždy upraven v zákoně, ze kterého vyplývá dané porušení, které má za následek uložení sankce. Asi nejpoužitelnějším zákonem na úseku veřejné správy, který slouží pro upravení řízení procesu je zákon č. 500/2004 Sb. Správní řád, kde v ust. § 1 odst. 1) se píše: *„Tento zákon upravuje postup orgánů moci výkonné, orgánů územních samosprávních celků a jiných orgánů, právnických a fyzických osob, pokud vykonávají působnost v oblasti veřejné správy (dále jen „správní orgán“).“*⁷

Při ukládání pokuty je pro stanovení výše pokuty důležité dodržovat určité zásady jako jsou např.: zásada individualizace sankce. Tato zásada spočívá v tom, že správní orgán by měl při udělování výše pokuty brát v potaz několik faktorů, z nichž každý zvlášť hraje určitou roli při rozhodování výše pokuty. K této problematice se

---

³) Orgán veřejné moci je orgán, který reprezentuje a zastupuje veřejnou moc a ze zákona je oprávněn autoritativně rozhodovat o právech a povinnostech fyzických či právnických osob.

⁴) Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky

⁵) znamená chování se zákonem, ačkoli jím není výslovně dovoleno

⁶) usnesení č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod

⁷) Zákon č. 500/2004 Sb. Správní řád

také vyjádřil Nejvyšší správní soud ve svém rozsudku sp. zn. 5 As 20/2005⁸ ze dne 21. 04. 2006, ve kterém zdůraznil povinnost správního orgánu zohledňovat individuální rysy jednotlivých případů.

V praxi to znamená, že při posuzování jednotlivého případu se musí správní orgán vypořádat, jak s otázkou, nakolik bylo protiprávní jednání škodlivé a nebezpečné vůči společnosti, tak i s otázkou, jaký měl přestupce z daného porušení prospěch. Např. sankce za řízení pod vlivem alkoholu, kdy přestupce jel v autě sám a v noci po opuštěné komunikaci by neměla být stejná jako sankce v těžce věci, kdy přestupce jel v poledne ve městě v největším provozu a vezl další spolujezdce. Tato zásada spolu s dalšími podtrhuje právní závaznost a právní jistotu každého státu.

Dále je to také samozřejmě zásada oficiality, tj. orgány veřejné moci mají za povinnost v případě porušení povinnosti konat z úřední povinnosti. To je také rozdíl oproti soukromoprávním deliktům, kdy zde je to pouze na subjektu zda bude uplatňovat nárok na náhradu škody či jiné újmy.

2. PŘESTUPKY

1.3 Pojem přestupku

Pojem slova přestupek je sám osobě definován v zákoně č. 250/2016 Sb. O odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a to konkrétně v ust. § 5, který zní: *„Přestupkem je společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.“*

Zákon 250/2016 Sb. je poměrně novým zákonem, kdy došlo k velkým změnám na úseku přestupkového práva. Dřívější úprava v zákoně č. 200/1990 Sb. o přestupcích obsahovala v obecné části zákona a v části řízení o přestupku zhruba 50 paragrafů, které upravovaly přestupkové řízení. Novější úprava je již propracovanější, kdy samotný proces přestupkového řízení je upraven ve 112 paragrafech, což samo o sobě již hovoří o propracovanější verzi proti zákonu č. 200/1990 Sb. Důležitým krokem bylo sjednocení druhů správních deliktů a to do jednoho typu správního deliktu – přestupku.

---

⁸⁾
http://nssoud.cz/main0col.aspx?cls=JudikaturaSimpleSearch&SimpleSearch=1&rjz_id=12&rok=2005&senat=5&cislo=20&pagesource=0

Dále se právní úprava v novém znění přibližuje trestněprávní úpravě, kdy je v novém předpisu upraven pokus přestupku, organizátorství, návod a pomoc a nepřímé pachatelství což ve starém přestupkovém zákonu chybělo.

Přestupek se nově stává nejenom protiprávním činem fyzické osoby, ale též protiprávní čin právnické osoby a podnikající fyzické osoby.⁹ Aby s novou právní úpravou přestupkového práva nedošlo k pochybnostem co přestupkem je a co není, provedl zákonodárce příslušnou terminologickou změnu a to v ust. §112 odst. 1) zákona č. 251/2016 Sb., kde je zavedena právní fikce, že na přestupky a dosavadní jiné správní delikty se po nabytí účinnosti zákona č. 251/2016 Sb. hledí jako na přestupky podle tohoto zákona.¹⁰

K posouzení, zda se ve věci jedná o přestupek či nikoliv, je potřeba se zabírat formální stránkou přestupku, což jsou znaky přestupku jako např.: protiprávnost, znaky skutkové podstaty a dále materiální znaky přestupku.

Protiprávnost znamená, že je nějaké chování v rozporu s povinností, která je uložena v zákoně. Ovšem to, že dojde k porušení tohoto znaku, ještě neznamená, že se v dané věci bude jednat o přestupek. Zákon č. 250/2016 Sb. jasně stanoví okolnosti vylučující protiprávnost, jimiž jsou:

- Nutná obrana
- Krajní nouze
- Svolení poškozeného
- Přípustné riziko
- Oprávněné použití zbraně¹¹

Pokud dojde k naplnění z některých výše uvedených skutečností, nejedná se o přestupek, respektive při splnění podmínek stanovených zákonem nejde o protiprávní čin.

Skutkovou podstatou přestupku se zpravidla rozumí souhrn typových znaků a to objektivních a subjektivních, pomocí které se od sebe jednotlivé přestupky rozlišují. Některé tyto znaky jsou obligatorní, neboli povinné a dále zde mohou být znaky fakultativní, které jsou nepovinné. Mezi znaky skutkové podstaty patří objekt, objektivní stránka, subjekt a subjektivní stránka neboli zavinění. O této problematice budu ještě psát v samostatné kapitole 2.3 Skutková podstata přestupku.

---

⁹) PRÁŠKOVÁ Helena, Nové přestupkové právo, Praha: Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-221-9, str. 96

¹⁰) PRÁŠKOVÁ Helena, Nové přestupkové právo, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-221-9, str. 101

¹¹) zákon č. 251/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, Hlava V – okolnosti vylučující protiprávnost

Dalším zkoumaným znakem, zda se ve věci jedná o přestupek, který bude později sankcializován či nikoliv je materiální znak přestupku. Tímto znakem se rozumí společenská škodlivost. Každý přestupek musí splňovat dvě podmínky:

- Musí vykazovat znaky uvedené v zákoně
- Musí být v určitém minimálním stupni nebezpečný pro společnost

Bude-li v projednávaném přestupku nějaká z těchto dvou podmínek chybět, nemůže správní orgán tento přestupek postihovat, kdy tento postih by byl dle mého názoru protiprávní.

2.2 Zásady přestupkového řízení

V zákoně o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich nejsou zvláštní ustanovení, která by obsahovala výčet zásad, jako je tomu například v ust. § 2 zákona č. 141/1961 Sb. trestní řád.¹² To ovšem neznamená, že se zásady upravené v trestním řádu neprojevují i na úseku správního trestání. Rozhodování o vině a trestu, ať už soudem nebo správním orgánem, je založeno na zásadně shodných principech.¹³

V tomto směru se jasně vyjádřil i Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí ze dne 27. 10. 2004 sp. Zn. 6 A 126/2002, kde jasně stanovil, že: „*Také trestání za správní delikty musí podléhat stejnému režimu jako trestání za trestné činy a v tomto smyslu je třeba vykládat všechny záruky, které se podle vnitrostátního práva poskytují obviněnému z trestného činu. Je totiž zřejmé, že rozhraničení mezi trestnými (a tedy soudem postižitelnými) delikty a delikty, které stíhají a trestají orgány exekutivy, je výrazem vůle suverénního zákonodárce; není odůvodněno přirozeně právními principy, ale daleko spíše je výrazem trestní politiky státu.*“¹⁴

Zásady, kterými se upravuje přestupkové řízení, potažmo správní trestání, jsou vyvoditelné i z různých mezinárodních dokumentů jako jsou např.: Úmluva o ochraně lidských práv a základních svobod, Listina základních práv a svobod EU, ale také Evropský kodex řádné správní praxe, který je dokumentem sepsaný Evropským ochráncem veřejných práv, kdy tento kodex se používá také při zkoumání, zda dochází k nesprávnému úřednímu postupu.

---

¹²) PRÁŠKOVÁ Helena, Nové přestupkové právo, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-221-9 str. 24

¹³) Fiala Z., Frumanová K., Horzinková E., Škrubek M. et al.: Správní právo trestní, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-219-6 str. 44

¹⁴)

http://nssoud.cz/main0col.aspx?cls=JudikaturaSimpleSearch&SimpleSearch=1&rjz_id=12&rok=2005&senat=5&cislo=20&pagesource=0

Mezi základní zásady v obecné rovině správního trestání jsou zásady vycházející především ze správního řádu. Jedná zejména o tyto zásady:

- Zásada zákonnosti
- Zásada proporcionality
- Zásada ochrany práv nabytých v dobré víře
- Zásada zákazu zneužití správního uvážení
- Zásada legitimního očekávání
- Zásada materiální pravdy
- Zásada zdvořilosti
- Zásada poučení a možnosti uplatnění práv¹⁵

Všechny tyto zásady by se měly projevit i v samotném přestupkovém řízení, které spadá do správního trestání. Samotné přestupkové řízení využívá také další své zásady uplatňované v řízení o přestupku. K základním zásadám přestupkového práva se zejména řadí:

- Zásada *nullum crimen sine lege*¹⁶
- Zásada *nulla poena sine lege*¹⁷
- Zásada subsidiarity trestní represe
- Zásada přiměřenosti a individualizace správního trestu
- Zásada stíhání jen ze zákonných důvodů
- Zásada legality a oficiality
- Zásada *ne bis in idem*¹⁸
- Zásada presumpce nevinny
- Zásada rozhodnutí v přiměřené lhůtě

Všechny výše uvedené zásady se musí projevovat v každém správním trestání, kdy porušení těchto základních principů a zásad má ústavněprávní rozměr a jednotlivec se může domáhat ochrany před Ústavním soudem.¹⁹

---

¹⁵) Fiala Z., Frumanová K., Horzinková E., Škrubek M. et al.: Správní právo trestní, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-219-6 str. 49-50

¹⁶) jedná se o zásadu, která určuje, že není trestného činu či správního deliktu bez zákona.

¹⁷) Zásada stanovující pravidlo, že ve věci lze uplatnit pouze ten druh trestu, který stanovuje zákon

¹⁸) zásada, že v jedné věci nebude dvakrát rozhodnuto, neboli nelze postihnout viníka dvakrát sankcí v jedné věci.

¹⁹) PRÁŠKOVÁ Helena, Nové přestupkové právo, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-221-9 str. 24

2.3 Skutková podstata přestupku

Jak již bylo nastíněno v kapitole 2.1 této práce, přestupek musí naplňovat určité zákonné znaky, aby mohl být za přestupek označen.

K samotné definici skutkové podstaty jsem se již vyjádřil v kapitole 2.1 této práce, kde jsem nastínil, že skutková podstata je souhrn typových znaků, které na jedné straně vyjadřují typovou společenskou škodlivost a na druhé straně odlišují jednotlivé přestupky.²⁰

Ovšem nesmíme si plést pojem skutková podstata s pojmem skutkový děj, kdy skutkový děj je nejširším pojmem a zahrnuje tak skutkové okolnosti každého konkrétního případu, který se stal a zahrnuje také skutečnosti, které jsou posléze rozhodné pro právní posouzení v dané věci.

Znaky skutkové podstaty dělíme do čtyř skupin znaků a to:

- Objekt
- Objektivní stránka
- Subjekt
- Subjektivní stránka

Objekt přestupku je zájem společnosti, který je chráněný zákonem, neboli jedná se o chráněný zájem, proti kterému je protiprávní jednání mířeno.²¹

Objekt přestupku lze ještě dále dělit na:

- obecný – vše co je ve veřejném zájmu chráněno,
- objekt druhový – chráněný zájem příbuzných společenských hodnot (např. přestupky proti majetku, proti občanskému soužití atd.) a naposledy
- objekt individuální, který má již konkrétní zájem na ochraně konkrétní věci (např. přestupky proti úřední osobě atd..).

Objektivní stránka vyjadřuje způsob provedení a jeho následky, kdy sama objektivní stránka se skládá z jednání, následku a příčinnou souvislostí:

- Jednání je projev vůle přestupce navenek, neboli vnitřní pohnutka. Toto jednání může nastat buď opomenutím, nebo konáním, kdy opomenutí

---

²⁰) PRÁŠKOVÁ Helena, Nové přestupkové právo, Praha:Leges ,2017 ISBN 978-80-7502-221-9 str. 97

²¹) Hendrych D. a kol. Správní právo, Obecná část, 9. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2016 ISBN 978-80-7400-624-1 str. 304

znamená, že přestupce nekonal, když konat měl a konání je, že přestupce konal, když konat neměl.

- Následek je porušení nebo ohrožení objektu přestupku.
- Příčinná souvislost je vztah mezi jednáním a následkem, kdy se zkoumá, zda by následek, který nastal, nastal i za situace, kdy by jednání pachatele bylo jiné nebo by nebylo vůbec.

Subjekt přestupku neboli pachatel, je každá fyzická nebo právnická osoba, kdy u osoby fyzické je důležitá delikttní způsobilost. Právnická osoba se považuje za delikttní dnem svého založení. Samozřejmě, že u právnické osoby se splnění povinnosti vyžaduje u fyzické osoby, která právnickou osobu zastupuje. U fyzické osoby je zapotřebí zkoumat:

- věk,
- přičetnost,
- zavinění.

Věk – U přestupku je podle zákona 250/2016 Sb. odpovědný ten, kdo v době spáchání přestupku dovršil patnáctý rok svého života. Přesněji řečeno minimální hranicí je den po dovršení patnáctého roku. Fyzická osoba ve věkovém rozmezí mezi 15-18 rokem života se nazývá mladistvý, kterému je přiznána zvláštní péče. Např. v ust. § 56 zákona č. 250/2016 Sb. je napsáno: „ Při ukládání správního trestu mladistvému se přihlíží k jeho osobnosti včetně jeho věku a rozumové a mravní vyspělosti, jakož i k jeho osobním poměrům tak, aby jeho další vývoj byl co nejméně ohrožen.“ Dále je důležité vědět, že uložená sankce u mladistvých se snižuje na polovinu sazby pokuty, kdy pokuta nesmí přesáhnout 5.000,- Kč. Toto pravidlo neplatí, je-li mladistvý podnikající fyzickou osobou. Všechna ustanovení o mladistvých najdeme v zákoně č. 250/2016 Sb. a to v Hlavě IX §§ 55-59.

Přičetnost – Jedná se o vyvratitelnou domněnku, kdy zákonodárce předpokládá, že všechny osoby jsou přičetné, neprokáže-li se opak. Přičetnost jako taková není nikde v zákoně definována. Zákon č. 250/2016 Sb. v ust. § 19 upravuje nepřičetnost, kdy osoba, která při spáchání přestupku nebyla přičetná, není odpovědná za přestupek a tudíž jí nelze postihnout. Nepřičetnost se podle mého názoru může stát i dobrým důvodem, jak zastínit své protiprávní jednání a vyhnout se tak trestu.

Zavinění – Odpovědnost fyzické osoby za přešupek je konstruována v zákoně jako odpovědnost subjektivní, kdy zavinění je tak povinným znakem skutkové podstaty přešupku fyzické osoby.²² Zavinění je vnitřní psychický stav člověka, který přešupkový zákon rozlišuje na dvě formy zavinění a to úmysl a nedbalost. V ust. §15 zákona č. 250/2016 Sb. je zavinění definováno: „K odpovědnosti za přešupek fyzické osoby se vyžaduje zavinění. Postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon výslovně, že je potřeba úmyslného zavinění.“

Úmysl může být buď přímý, nebo nepřímý:

- Úmysl přímý znamená, že pachatel věděl a chtěl svým jednáním porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem.
- Úmysl nepřímý je, že pachatel věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem a pro případ, že jej poruší nebo ohrozí, s tím byl srozuměn.²³

Nedbalost u zavinění je buď vědomá, nebo nevědomá:

- Nedbalost vědomá znamená, že pachatel věděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ale bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že tento zájem neporuší nebo neohrozí.
- Nedbalost nevědomá znamená, že pachatel nevěděl, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, ač to vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl a mohl.²⁴

Pro lepší pochopení uvedu pár příkladů forem zavinění.

- Úmysl přímý – pachatel ukradl v obchodě zboží, toto zboží ukradl záměrně s tím, že jej chce zcizit. Neboli tento čin spáchat chtěl.
- Úmysl nepřímý – Řidič vozidla nechtěně srazí cyklistu. Ví, že cyklista může být zraněný, ale přesto mu nepomůže a ujede. Neboli věděl, že může porušit zákon tím, že ujede a přesto ujel.
- Nedbalost vědomá – Opilý řidič jede autem. Ví, že nemá, ale přesto jede. V případě, kdyby srazil chodce a to i kdyby nechtěl, dopouští se protiprávního skutku z nedbalosti.

---

²²) Fiala Z., Frumanová K., Horzinková E., Škrubek M. et al.: Správní právo trestní, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-219-6 str. 79

²³) zákon č. 250/2016 Sb. ust. § 15 odst. 2

²⁴) zákon č. 250/2016 Sb. ust. § 15 odst. 3

- Nedbalost nevědomá – Zdravotní sestra použije již jednou použitou injekční stříkačku a u pacienta dojde k nákaze. Zdravotní sestra se dopouští protiprávního jednání z nedbalosti a to nevědomky. Vzhledem ke svému vzdělání a postavení měla vědět, že použitou injekční stříkačku již použít nelze.

Nová úprava přestupkového zákona, tedy zákon č. 250/2016 Sb. upravuje oproti starší úpravě v zákoně č. 200/1990 Sb. ještě další skutečnosti k formám zavinění a to omyl skutkový a omyl právní. Tato ustanovení se nalézají v §16, §17 zákona č. 250/2016 Sb.

2.4 Sankce a ochranná opatření

Sankce je právním následkem porušení ustanovení zákona. Jedná se o opatření státního donucení, které ukládá správní orgán po provedeném řízení a po zjištění všech výše uvedených okolnostech, kterým se působí újma na pachateli za spáchané protiprávní jednání.²⁵ Sankce a ochranná opatření lze uložit pouze na základě zákona. Má-li být sankce za přešupek efektivní, musí zohledňovat všechny skutečnosti a okolnosti spáchaného protiprávního jednání a musí obsahovat takové výše sankcí, které by těmto skutečnostem odpovídali.

Podle přestupkového zákona lze uložit tyto sankce:

- Napomenutí
- Pokuta
- Zákaz činnosti
- Propadnutí věci nebo náhradní hodnoty
- Zveřejnění rozhodnutí o přestupku

Dřívější úprava zákona o přestupcích zákon č. 200/1990 Sb. měl ještě mezi sankcemi zákaz pobytu, který již v nové úpravě není.

Napomenutí – Napomenutí je nejmírnějším správním trestem, který se ukládá za nejmírnější přestupky. Účel napomenutí spočívá hlavně v morální výchově pachatele tak, aby si uvědomil své protiprávní jednání. Napomenutí je upraveno v zákoně č. 250/2016 Sb. v ust. §45. Zákon výslovně stanoví, že při ukládání napomenutí je správní orgán povinen upozornit pachatele na skutečnosti a závažnosti

---

²⁵) PRÁŠKOVÁ Helena, Nové přestupkové právo, Praha:Leges ,2017 ISBN 978-80-7502-221-9 str. 198

jeho protiprávního chování a dále možný trest, který by mu hrozil, pokud by se v budoucnu opět dopustil protiprávního jednání. Napomenutí lze použít i v příkazním řízení na místě místo uložení pokuty. Nelze však napomenutí uložit společně s pokutou.

Pokuta – Pokuta je asi nejznámějším a nejtradičnějším správním trestem ukládaným za přestupky. Jedná se o peněžité plnění pachatele, který se dopustil přestupku podle zákona. Zákonnou úpravu pokuty najdeme v zákoně č. 250/2016 Sb. v ust. §46. Účelem pokuty je peněžité potrestání, neboli způsobit větší újmu pachateli než je napomenutí. Pokud není stanovena výše pokuty, platí obecné pravidlo, že pokutu lze uložit maximálně do výše 1.000,- Kč. Bez tohoto zákonného opatření by nebylo možno uložit pokutu tam, kde není stanovena výše pokuty, protože by došlo k porušení zásady nulla poena sine lege, kdy lze pokutu uložit pouze v případě, že je stanovena její maximální výše u každého správního trestu. Výše uložené pokuty u mladistvých se snižuje na polovinu, přičemž nesmí přesáhnout částku 5.000,- Kč. V případě, že by správní orgán uložil pokutu výší, než je zákonem stanovená maximální výše, dopustil by se protiprávního jednání, poté by tento akt byl nezákonný. Při uložení pokuty správním orgánem je dle zákona č. 250/2016 Sb. pokuta splatná do 30 dnů od uložení pokuty (§46 odst. 2), pokud není stanovena jiná lhůta. Výše pokuty může být také v některých případech určena pohyblivě, kdy tato výše bude závislá např. na výši minimální mzdy, na výši sazby spotřební daně, na výši čistého ročního obrátu atd. Tyto výpočty jsou stanoveny zvláštními zákony. Je-li stanovena minimální výše pokuty, je jí správní orgán vázán a nelze uložit pokutu nižší, pokud zákon nestanoví jinak. V ust. §44 zákona č. 250/2016 Sb. jsou taxativně uvedeny podmínky, kdy pokutu uložit i pod minimální sazbu pokuty. Jsou to:

- Vzhledem k okolnostem případu a osobě pachatele lze předpokládat, že i tak lze jeho nápravy dosáhnout.
- Pokuta uložená v rámci zákonem stanovené výše minimální sazby pokuty by byla vzhledem k poměrům pachatele nepřiměřeně přísná.
- Pokuta je ukládána za pokus přestupku.
- Pachatel spáchal přestupek k odvrácení útoku nebo jiného nebezpečí, aniž by naplnil podmínky okolností vylučující protiprávnost.

Při těchto podmínkách lze uložit pokutu nižší, než stanovuje zákonem minimální hranice, avšak pokuta musí být ve výši jedné pětiny dolní hranice sazby pokuty stanovené zákonem.²⁶

Pokuty ukládané na základě zákona č. 251/2016 Sb. jsou stanoveny vždy u každého ustanovení přestupku, kde nejvyšší uložená pokuta může být až 100.000,- Kč. Výše sazby se oproti staré úpravě přestupkového zákona zdvojnásobila. Podle zákona č. 200/1990 Sb. byla nejvyšší možná pokuta, kterou lze uložit jen 50.000,- Kč. Asi nejznámější zákon, dle kterého jsou udělovány pokuty je zákon č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích. Jen pro zajímavost. Zatím nejvyšší uložená pokuta v historii byla uložena společnosti Google za dominanci operačního systému Android. Evropská komise zde vyměřila pokutu ve výši 4,34 miliardy eur.

Zákaz činnosti – Zákaz činnosti je v zákoně č. 250/2016 Sb. nejvíce rozepsán, jeho úprava v §47 má šest odstavců. To samo o sobě hovoří o problematice ukládání sankce zákazu činnosti, jelikož zákaz činnosti citelně zasahuje do právního postavení pachatele. Smyslem zákazu činnosti je vyřadit pachatele na určitou dobu z činnosti, které zneužil nebo využil ke spáchání přestupku. Účelem je zabránit dalšímu takovému protiprávnímu jednání ze strany pachatele.

Zákaz činnosti lze uložit pouze tam, kde to jasně stanoví zákon, nebo jde o činnost, ke které je třeba veřejnoprávního oprávnění nebo kterou pachatel vykonává v pracovním nebo jiném obdobném poměru.

Zákaz činnosti lze uložit nejdéle na dobu tří let, není - li doba zákazu stanovena zákonem. Výjimkou jsou opět mladiství, kdy mladistvému lze uložit zákaz činnosti nejdéle na dobu jednoho roku a to pouze v případě, nebude - li trest bránit v jeho přípravě na budoucí povolání. Se zákazem činnosti lze uložit společně i pokutu. Zakázat nelze takovou činnost, jejíž výkon zákon ukládá. Činnost, která se pachateli zakazuje, musí správní orgán ve výroku rozhodnutí určit přesně a jednoznačně, aby později nebyly pochyby o tom, co bylo vlastně zakázáno. Od zákazu činnosti je možno upustit od zbytku výkonu správního trestu. Musí však být naplněny následující podmínky:

- Uplynula polovina doby, na kterou byl trest uložen.
- Byl podán návrh na prominutí doby ze strany pachatele nebo jeho zákonného zástupce.

---

²⁶) zákon č 250/2016 Sb. § 44 odst. 2

- Pachatel prokáže způsobem svého života, že další výkon správního trestu je již nepotřebný.
- Pokud byla se zákazem činnosti uložena i pokuta, musí pachatel prokázat, že tato již byla uhrazena.

Dle mého je asi nejznámější správní trest zákaz činnosti spojen se zákonem 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích, kdy za porušení některých ustanovení v tomto zákoně, zejména za jízdu pod vlivem alkoholu či jiných omamných látek, se právě zákaz činnosti ve správním řízení uděluje a to nejčastěji za pomoci institutu příkazu. Úmyslné porušení povinnosti vyplývající ze zákazu činnosti se pachatel dopouští dalšího protiprávního jednání a může vést až k naplnění skutkové podstaty přečinu maření výkonu úředního rozhodnutí a vykázání dle ust. §337 odst. 1, písm. a) trestního zákoníku, za který lze uložit trest odnětí svobody až na tři roky.

Propadnutí věci nebo náhradní hodnoty – Jde o správní trest, jehož účelem je odejmout pachateli věc, která by mohla sloužit k dalšímu páčání trestných činů, ztížit pachateli podmínky k další trestné činnosti a případně mu odejmout prospěch ze spáchaného činu.²⁷

Propadnutí věci lze uložit pouze tehdy, náleží-li věc pachateli. Propadnutí věci však nelze uložit, je-li hodnota věci nepoměrně velká v povaze přestupku. To však neplatí, vyžaduje-li odejmutí věci bezpečnost osob nebo obecný zájem.

Propadnutí náhradní hodnoty se využije, když pachatel před propadnutím věci tuto věc zničí, zcizí či zatají. Propadnutí náhradní hodnoty může být až do výše odpovídající hodnotě věci. Vlastníkem propadlé hodnoty se stává stát.²⁸

Zveřejnění rozhodnutí o přestupku – Jedná se o novinku v katalogu správních trestů, kdy dřívější úprava zákona č. 200/1990 Sb. tento institut neznala. Represivní účinek tohoto trestu postihuje zejména dobrou pověst, dobré jméno či soukromí právnické osoby či podnikající fyzické osoby. Vzhledem k tomu, že dobrá pověst je pro právnickou či podnikající fyzickou osobu značnou hodnotou, může být hrozba tímto trestem odstrašující.²⁹ Rozhodnutí o přestupku však lze zveřejnit až po nabytí právní moci. Lhůta zveřejnění rozhodnutí nesmí být kratší než dva měsíce a delší než

²⁷) PRÁŠKOVÁ Helena, Nové přestupkové právo, Praha:Leges ,2017 ISBN 978-80-7502-221-9 str. 222

²⁸) zákon č. 250/2016 Sb. ust. § 49 odst. 2

²⁹) PRÁŠKOVÁ Helena, Nové přestupkové právo, Praha:Leges ,2017 ISBN 978-80-7502-221-9 str. 226

šest měsíců.³⁰ Podmínkou tohoto zveřejnění je, že v rozhodnutí, které je vyvěšeno, nesmí být údaje umožňující identifikaci jiné osoby než osoby pachatele.³¹

Mezi ochranná opatření patří dle zákona 250/2016 Sb. omezující opatření a zabránění věci nebo náhradní hodnoty. Ochranná opatření se od správních trestů liší zejména tím, že způsobená újma není hlavním účelem, ale nevyhnutelným účinkem. Funkce ochranného opatření spočívá zejména v prevenci, kdy je nutno zabránit pachateli další páchaní přestupků.

Omezující opatření – Lze uložit pouze fyzické osobě. Podmínkou uložení omezujícího opatření je přímá souvislost mezi spáchaným přestupkem a ukládaným omezujícím opatřením.³²

Dle zákona č. 251/2016 Sb. o některých přestupcích lze omezující opatření uložit za přestupek:

- Stanovený v nařízení obce nebo kraje
- Stanovený v obecně závazné vyhlášce obce nebo kraje
- Proti občanskému soužití dle ust. §7 odst. 1 a 3
- Proti majetku dle ust. §8 odst. 1 nebo 3

Omezující opatření spočívá v:

- V zákazu navštěvovat veřejně přístupná místa nebo místa kde se konají sportovní, kulturní a jiné společenské akce.
- Zdržet se styku s určitou osobou (uplatňuje se zejména při domácím násilí či stalkingu).
- V povinnosti podrobit se vhodnému programu pro zvládnání agrese nebo násilného chování.

Omezující opatření se oproti starší úpravě zákona č. 200/1990 Sb. rozšířilo. Starší verze zákona znala pouze ustanovení o zákazu navštěvovat veřejně přístupná místa, kde se podávají alkoholické nápoje nebo se konají sportovní, kulturní či jiné akce. Novější verze zákona již počítá s možností úpravy styku s určitou osobou, což z mého pohledu a z dosavadní praxe policisty je jednoznačné plus.

Omezující opatření lze uložit pouze se správním trestem, a to nejdéle na dobu jednoho roku. Kontrolu dodržování opatření provádí správní orgán, který je ukládá.

---

³⁰) zákon č. 256/2016 Sb. ust. § 50 odst. 2

³¹) zákon č. 256(2016 Sb. ust. § 50 odst. 7

³²) zákon č. 250/2016 Sb. ust. § 52

Za nedodržení podmínek opatření se pachatel dopouští přestupku dle ust. §2 odst. 2, písm. h) zákona č. 251/2016 Sb., za který mu hrozí pokuta až do výše 20.000,- Kč.

Zabrání věci – Využívá se tam, kde nebylo uloženo propadnutí věci. Zabrání věci nelze uložit společně s propadnutím věci. V ust. §53 zákona č. 250/2016 Sb., jsou taxativně vymezeny možnosti kdy přistoupit k zabránění věci. Vlastníkem zabrané věci se stává stát.

2.5 Řízení o přestupcích

Řízení o přestupcích je zvláštní druh správního řízení. Rozhodování o vině a sankci za přestupek je pojímáno jako součást veřejné správy neboli rozhodování správního orgánu o vině a trestu přestupce.³³ Řízení o přestupku je upraveno v zákoně 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „přestupkový zákon“), který je účinný od 1. 7. 2017. V přestupkovém řízení se správní řád používá subsidiárně, což znamená, že přestupkový zákon má před správním řádem přednost a je vůči němu „lex specialis“. Samozřejmě přestupky a jejich sankce neupravuje pouze přestupkový zákon, ale řada dalších zvláštních zákonů, kde jsou uvedeny přestupky na úseku daného zákona. (např. přestupky v dopravě se řeší na úseku zákona č. 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích, kdy jsou uvedeny v § 125c)

Zákon č. 250/2016 Sb. je rozdělen na obecnou část a na část řízení o přestupcích. Obsah obecné části přestupkového zákona má praktické využití při právním posouzení skutku, tzn. toho, co se doopravdy stalo. Vyžaduje se, aby věcně a místně příslušný správní orgán dokázal provést analýzu příslušného skutku na jednotlivé skutkové znaky a provedl komparaci se znaky charakterizujícími konkrétní skutkovou podstatu přestupku, kdy současně musí posoudit i míru společenské škodlivosti,³⁴ kdy všechny tyto skutečnosti jsou již zmíněny v této práci v předchozích kapitolách.

Věcně příslušný správní orgán je orgán, kterému byla svěřena pravomoc zákonem jednat a rozhodovat ve věcech, které mu náleží. Věcně se určuje kompetentní správní orgán nejen odvětvově, ale určuje též, který stupeň orgánu

---

³³) Hendrych D. a kol. Správní právo, Obecná část, 9. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2016 ISBN 978-80-7400-624-1 str. 308

³⁴) Fiala Z., Frumanová K., Horzinková E., Škrubek M. et al.: Správní právo trestní, Praha: Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-219-6 str. 119

v hierarchické struktuře správy má rozhodovat v tom kterém stupni správního řízení. Rozhodnutí vydané věcně nepříslušným orgánem je nulitním správním aktem.³⁵

Místně příslušný orgán se určí podle několika kritérií, kdy nejzákladnějším kritériem v řízení o přestupku je to, že místně příslušný správní orgán je ten, v jehož obvodě byl přestupek spáchán.³⁶ Není-li známo místo spáchání, považuje se za místně příslušný správní orgán ten, v jehož obvodě má přestupce trvalý pobyt. Rozhodnutí vydané místně nepříslušným orgánem způsobuje, že rozhodnutí je vadné a je dán důvod k jeho zrušení. Porušení kritéria místní příslušnosti představuje vadu řízení, která zakládá nezákonnost rozhodnutí, nikoliv však nicotnost. K této vadě musí soud přihlídnout z úřední povinnosti.³⁷

Účastníci v řízení o přestupku jsou taxativně vymezeni v přestupkovém zákoně a to v ust. § 68, kde jsou uvedeny jako účastníci řízení:

- Správní orgán
- Obviněný
- Poškozený v části řízení, která se týká jim uplatněného nároku na náhradu škody, nebo kterému vznikla újma
- Osoba přímo postižená spácháním přestupku
- Vlastník věci, která může být nebo byla zabrána, v části řízení, která se týká zabránění věci nebo náhradní hodnoty

Samotné řízení o přestupcích zahájí příslušný správní orgán buď z vlastní povinnosti nebo na žádost. Většina přestupků, které správní orgán řeší, se k němu dostane jako oznámení přestupku podle ust. §§ 73, 74 přestupkového zákona.

Přestupkové řízení se nepovede, dojde-li k zániku odpovědnosti za přestupek, kdy důvody zániku jsou uvedeny v ust. § 29 přestupkového zákona. Odpovědnost za přestupek zaniká:

- Uplynutím promlčecí doby. Tato doba je uvedena v ust. § 30 přestupkového zákona.
- Smrtí fyzické osoby odpovědné za přestupek
- Zánikem právnické osoby, nemá-li právního nástupce

---

³⁵⁾

http://nssoud.cz/main0col.aspx?cls=JudikaturaSimpleSearch&SimpleSearch=1&rjz_id=12&rok=2005&senat=5&cislo=20&pagesource=0

³⁶⁾ zákon č. 250/2016 Sb. ust. § 62

³⁷⁾ Průcha. P. Správní řád s poznámkami a judikaturou. 3. Aktualizované a doplněné vydání, Praha: Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-202-8 - rozsudek KS v Českých Budějovicích ze dne 27.6.2008, čj. 10 Ca 93/2008-33

- Vyhlášením amnestie

Přestupkové řízení se taktéž nepovede, dojde-li k tomu, že přestupek neboli jednání, které má znaky přestupku, spáchala osoba používající výsad a imunit podle jiného zákona, kdy se jedná o jednání, které má znaky přestupku. Dále se řízení nepovede, dopustí-li se přestupku poslanec nebo senátor, pokud požádají k projednání přestupku v disciplinárním řízení podle jiných zákonů. Za přestupek také nelze stíhat prezidenta republiky a dále soudce ústavního soudu. Příslušníci bezpečnostních sborů, osoby podléhající vojenské kázeňské pravomoci a osoby během výkonu trestu odnětí svobody, výkonu vazby nebo zabezpečovací detence se taktéž nemůžou projednat v klasickém řízení o přestupku, ale správní orgán je povinen tyto osoby předat bezodkladně příslušnému služebnímu funkcionáři k projednání.

Správní orgán může po zahájení buď vést standardní řízení, kde se provádí ústní jednání, dokazování atd. nebo může v dané věci rozhodnout ve zkráceném řízení bez předchozího formálního řízení a to v jednoduchých nebo u méně závažných přestupků a to buď příkazem, nebo příkazem na místě.

2.5.1 Příkaz

Jak již bylo řečeno, příkaz je jedna z forem zkráceného řízení správního orgánu. Samotný příkaz je upraven v ust. § 150 správního řádu a dále v ust. § 90 přestupkového zákona.

Smysl příkazu spočívá ve zjednodušení, zefektivnění a zrychlení přestupkového řízení a podporuje procesní ekonomii. To, jestli bude správní orgán přestupek řešit příkazem či standardním řízením je čistě na správním uvážení správního orgánu.

V zákoně je pouze uvedeno, že podmínky pro vydání příkazu jsou:

- Skutkové zjištění, že se obviněný přestupku dopustil
- Spisový materiál považuje místně a věcně příslušný správní orgán za dostačující
- Vydání příkazu nebrání jiné překážky – nejedná se o přestupek, který lze projednat pouze na návrh a nejde-li o přestupek mladistvého

Příkaz může být i prvním krokem přestupkového řízení, kdy v tomto případě je úloha příkazu dvojitá:

- Představuje nepravomocné rozhodnutí o přestupku, které nabývá účinnosti až po lhůtě k podání odporu
- Nahrazuje oznámení o zahájení přestupkového řízení dle ust. § 78 odst. 2 přestupkového zákona³⁸

Příkaz se oznamuje jako rozhodnutí podle správního řádu, což znamená, že musí mít stejné náležitosti jako rozhodnutí o přestupku a proto se na něj vztahují požadavky dle ust. § 93 odst. 1 a 2 přestupkového zákona a dále ust. § 68 odst. 1 až 3 správního řádu.³⁹

Jelikož je příkaz brán jako silný zásah do práv obviněného, kdy je mu tímto odepráno právo na řádný proces a právo se k věci vyjádřit, nelze považovat za doručení příkaz doručením fikcí. Takto doručení příkaz není pravomocný a nelze vymáhat jeho zamýšlené účinky.

Opravným prostředkem proti příkazu je tzv. odpor dle ust. § 150 odst. 3 správního řádu. Ten nevede k přezkoumání rozhodnutí, ale způsobuje přímo jeho zrušení a dojde k zahájení standardního řízení. Tohoto práva je možné se vzdát a příkaz tak nabývá účinnosti ihned. Pokud odpor nebude podán včas v určené lhůtě, dochází k nabytí právní moci příkazu a jako takový představuje překážku rei iudicate a v souladu se zásadou ne bis in idem již nelze vést o tomto skutku další řízení.⁴⁰

2.5.2 Příkaz na místě

Příkaz na místě jako zvláštní druh příkazu je upraven v ust. §§ 91, 92 přestupkového zákona, které je obecně upraveno v ust. § 150 odst. 5 správního řádu. Institut příkazu na místě nahradil institut blokového řízení dle ust. § 84 až § 86 zákona č. 200/1990 Sb. o přestupcích. Příkazem na místě lze uložit nově pouze jen pokutu. Úprava přestupkového zákona do 31. 12. 2018 umožňovala příkazem na místě uložit i napomenutí, ale to již nyní nelze.

Výhoda příkazu na místě spočívá v tom, že přestupek můžeme vyřešit tzv. přímo v terénu, kde ke spáchání přestupku došlo a nemusí se vést žádné řízení. Musí

---

³⁸) Fiala Z., Frumanová K., Horzinková E., Škrubek M. et al.: Správní právo trestní, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-219-6 str. 194

³⁹) Fiala Z., Frumanová K., Horzinková E., Škrubek M. et al.: Správní právo trestní, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-219-6 str. 194

⁴⁰) Fiala Z., Frumanová K., Horzinková E., Škrubek M. et al.: Správní právo trestní, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-219-6 str. 195

však být splněny určité podmínky, aby mohlo dojít k uložení pokuty příkazem na místě a to:

- Obviněný je dostatečně zjištěn
- S přestupkem souhlasí
- Souhlasí s uložením výše pokuty
- Souhlasí s vydáním příkazu na místě
- Nejde o přestupek, který lze projednat pouze na návrh osoby postižené přestupkem

Příkazem na místě lze uložit pokutu do výše 10.000,- Kč, mladistvému nejvýše 2.500,- Kč. To však nevylučuje, aby zvláštní zákon stanovil rozmezí pro pokutu ukládanou příkazem na místě odlišně.⁴¹

Podle ust. § 92 odst. 2 přestupkového zákona může pokutu uložit v příkazním řízení vedle správního orgánu i orgány:

Policie České republiky a to za přestupky:

- Proti pořádku ve státní správě
- Proti pořádku v územní samosprávě
- Proti veřejnému pořádku
- Proti občanskému soužití
- Proti majetku

Vojenská policie za přestupky:

- Proti pořádku ve státní správě nebo na úseku všeobecné vnitřní správy, pokud k němu došlo na úseku státní správy v působnosti Vojenské policie
- Proti veřejnému pořádku
- proti občanskému soužití
- Proti majetku

Jde-li o osoby spadající pod dikci Vojenské policie.

---

⁴¹) Fiala Z., Frumanová K., Horzinková E., Škrubek M. et al.: Správní právo trestní, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-219-6 str. 196

Báňská správa za přestupky:

- Proti pořádku ve státní správě, pokud jím byly porušeny povinnosti vyplývající z ustanovení horních předpisů v působnosti orgánu státní báňské správy

Inspekce práce za přestupky:

- Proti pořádku ve státní správě, pokud byly porušeny právní předpisy o bezpečnosti práce, dopustil-li se tohoto přestupku zaměstnanec na svém pracovišti nebo podnikatel ve svých prostorách

Strážník obecné policie za přestupky:

- Přestupek, jehož projednání je v působnosti obce
- Proti občanskému soužití, pokud nebyl spáchán porušením zákona o silničním provozu
- Proti pořádku ve státní správě spáchaným neoprávněným stáním vozidla na místní komunikaci nebo jejím úseku, které lze podle nařízení obce použít pouze ke stání jen za cenu sjednanou v souladu s cenovými předpisy a při splnění podmínek stanovených tímto nařízením.

Toto je výčet z přestupkového zákona, podle kterého mohou výše zmíněné orgány uložit pokutu příkazem na místě. Dále zde ještě existují orgány určené zvláštním zákonem, které také mohou uložit pokutu příkazem na místě a to např. myslivecká stráž podle ust. § 14 odst. 1, písm. i) zákona č. 449/2001 Sb. o myslivosti.

Jako příslušník PČR se zaměřím především na ukládání pokut příkazem na místě právě v působnosti tohoto orgánu. Policie jako taková může krom výše uvedených přestupků na úseku přestupkového zákona také ukládat pokuty dle zvláštních zákonů, jako je např. zákon č 361/2000 Sb. o provozu na pozemních komunikacích a to u přestupku, kde zákon uložení pokuty příkazem na místě umožňuje.

Příkazové bloky jsou ceniny, které vydává Ministerstvo financí a policie jako taková si bloky přebírá od Celního úřadu. Příkazové bloky jsou dvojího typu a to Příkazový blok na místě zaplacený a dále Příkazový blok na místě nezaplacený.

Příkazový blok na místě zaplacený tvoří dvě části a to originál a kopie, kdy každá strana je v dolním rohu označena a to část A bloku a část B bloku. Kopie neboli část B bloku, je označena na kraji stříbrným bezpečnostním pruhem a červeným lemováním. Tento díl se dá přestupci na místě jako doklad o zaplacení a vyřešení přestupku v příkazu na místě. Příkaz na místě nezaplacený má ještě třetí část a to část C bloku. Ten je tam z důvodu celního úřadu, kam se později nezaplacené bloky zasílají k vymáhání od přestupců.

Policisté se při ukládání příkazů na místě řídí interními akty a to zejména ZPPP č. 161/2017 a dále pokynem ŘSDP č. 5/2017, kde je uvedeno, jak se bloky ukládají, evidují, kontrolují a posléze policisty vyplňují a stornují. K evidenci příkazových bloků a vybraných finančních prostředků slouží kniha cenností, která je vedena pověřeným pracovníkem a která slouží pro zaznamenávání přidělených zaplacených bloků výkonnému organizačnímu článku a úřední osobě a odvedených vybraných finančních prostředků.⁴²

Příkazový blok je rozdělen do 12 částí neboli položek, které jsou na bloku očíslovány. Všechny kolonky se musí čitelně vyplnit, kdy v bloku je zakázáno škrtat či přepisovat. V případě, že by došlo k chybějícímu zápisu do bloku, musí se blok stornovat a vypsát nový.

Jednotlivé položky:

- Jméno a příjmení
- Datum narození
- Adresa místa trvalého pobytu
- Totožnost ověřena
- Popis skutku-čas, místo způsob spáchání
- Pokuta uložena za přestupek podle
- Forma zavinění
- Celková výše pokuty
- Poučení
- Místo uložení
- Podpis a označení úřední osoby
- Datum a podpis obviněného s poučením

---

⁴²) pokyn ŘSDP č. 5/2017

Náležitosti příkazu na místě jsou upraveny v ust. § 92 přestupkového zákona na rozdíl od zákona č. 200/1990 Sb., který náležitosti pokutového bloku nestanovil.

Po vyplnění všech položek se blok dá podepsat přestupci, kdy po podpisu se tento stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím ve věci přestupku. Z této povahy věci vyplývá, že proti příkazu na místě se nelze odvolat ani podat jiný opravný prostředek. Vyloučeno však není přezkumné řízení, musí ale být zahájeno do 6 měsíců od právní moci tohoto rozhodnutí.⁴³ Z povahy přezkumného řízení vyplývá, že toto je čistě prostředek dozorcího práva. Obvinění může dát pouze podnět k zahájení přezkumného řízení, ten však není návrhem na zahájení řízení a v tomto smyslu na něj není právní nárok.⁴⁴ Přezkoumávaný blok příkazu na místě se u policie zasílá k rukám náměstka pro službu dopravní policie, který v řízení rozhodne, zda je příkaz platný či nikoliv.

Příkaz na místě zaplacený musí posléze ještě policista elektronicky zaevidovat a vložit do systému policie, aby byl příkaz a daný přestupek dohledatelný. Vzory příkazů na místě: Jména a data jsou smyšlená.

Série: AC / 2017 číslo bloku: **C 0000000**

1. Jméno, příjmení **Petr Novák** 2. Datum narození **23.7.1983**

3. Adresa místa trvalého pobytu **ul. Podvodní 29, Příbram**

4. Totožnost ověřena **OP 156 421 654**

5. Popis skutku – čas, místo, způsob spáchání **5.7.2017 v 16:00 hod., Praha 5, ul. Strakonická u sloupu v. o. č. 542 124, směr do centra**
§ 6(7a) z.č. 361/2000 Sb., - řidič u sebe neměl řidičský průkaz RZ - 4S1 7548

6. Pokuta uložena za přestupek podle § **125c/1k)** zák. č. **361/2000** Sb., ve znění p.p.

7. Forma zavinění **úmysl / nedbalost** (nehodící se škrtněte)

8. Celková výše uložené pokuty **- 500 -** Kč, slovy **- pětset -** Kč

Platí jako stvrženka o zaplacení pokuty.

Podpisem obviněného se příkazový blok stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím.

9. V **Praze** dne **5.7.** 20**17**

10. Označení správního orgánu, jméno a příjmení, funkce nebo služební číslo či identifikační číslo oprávněné úřední osoby a její podpis **286 324 Flinta**

11. Souhlasím s projednáním přestupku v příkazním řízení na místě, potvrzuji, že údaje uvedené na všech částech bloku souhlasí, a potvrzuji převzetí části B bloku, dne **5.7.** 20**17**

Novák
podpis obviněného

otisk úředního razítka

Část A bloku

26 6401 MFK:0401 - verze 1

⁴³) PRÁŠKOVÁ Helena, Nové přestupkové právo, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-221-9 str. 402

⁴⁴) Fiala Z., Frumanová K., Horzinková E., Škrubek M. et al.: Správní právo trestní, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-219-6 str. 205

Série: AB / 2017 číslo bloku: **B 0000000**

1. Jméno, příjmení **Roman Starý** 2. Datum narození **1.10.1974**

3. Adresa místa trvalého pobytu **ul. Za Vodou 1, Měšice**

4. Totožnost ověřena **OP 124 568 954** **BLOK NA POKUTU NA MÍSTĚ NEZAPLACENOU**

5. Popis skutku – čas, místo, způsob spáchání **5.7.2017 v 06.00 hod. Brno, ul. Polní u čp. 23 § 6/1a) z.č. 361/2000 Sb., - řidič nepřipoután za jízdy bezpečnostním pásem RZ - 5S3 2145**

6. Pokuta uložena za přešůpek podle § **125c/1k)** zák. č. **361/2000** Sb., ve znění p.p.

7. Forma zavinění **úmysl / nedbalost** (nehodící se škrtněte)

8. Celková výše uložené pokuty **- 1000 -** Kč, slovy **- jeden tisíc -** Kč

Podpisem obviněného se příkazový blok stává pravomocným rozhodnutím.

9. Timo blokem uloženou pokutu jste povinen zaplatit nejdele do 15 dnů ode dne následujícího po dni, kdy Vám byla uložena. **DI - Brno - město**

Uloženou pokutu zaplatíte ve lhůtě splatnosti na účet uvedený na siožence nebo na místě. Při placení pokuty v hotovosti předložte k nahlednutí tento blok. Po zaplacení pokuty obdržíte na zaplacenou částku stvrzenku. Nezaplatíte-li pokutu v uvedeném způsobem, příkazový blok se stane vykonatelným rozhodnutím a pokuta bude vymáhána.

10. V **Brně** dne **5.7.** 20**17**

11. Označení správního orgánu, jméno a příjmení, funkce nebo služební číslo či identifikační číslo oprávněné úřední osoby a její podpis **254 832 Bodlák**

12. Souhlasím s projednáním přešůpku v příkazním řízení na místě, potvrzuji, že údaje uvedené na všech částech bloku souhlasí, a potvrzuji převzetí části B bloku, dne **5.7.** 20**17** **Starý** podpis obviněného

26 0408 MFV-9001 - 020x-1-1

otisk úředního razítka

Část A bloku

Série: AC / 2017 číslo bloku: **C 0000000**

1. Jméno, příjmení **Ondřej Pokorný** 2. Datum narození **1.8.1964**

3. Adresa místa trvalého pobytu **Za Bukem 11, Nová Paka**

4. Totožnost ověřena **ŘP - ED 254 653** **BLOK NA POKUTU NA MÍSTĚ ZAPLACENOU**

5. Popis skutku – čas, místo, způsob spáchání **8.7.2017 ve 14:00 hod., sil. I/16, k.o. Bezno § 5/1a) z.č. 361/2000 Sb., - neplatná TK (do 04/2017) § 17/1 z.č. 168/1999 Sb., - nepředložil zelenou kartu - přešůpek podle § 16/2 z.č. 168 /1999 Sb. RZ - 1B6 2545**

6. Pokuta uložena za přešůpek podle § **125c/1k)** zák. č. **361/2000** Sb., ve znění p.p.

7. Forma zavinění **úmysl / nedbalost** (nehodící se škrtněte)

8. Celková výše uložené pokuty **- 2000 -** Kč, slovy **- dvatisíce -** Kč

Platí jako stvrzenka o zaplacení pokuty.

Podpisem obviněného se příkazový blok stává pravomocným a vykonatelným rozhodnutím.

9. V **Bezně** dne **8.7.** 20**17**

10. Označení správního orgánu, jméno a příjmení, funkce nebo služební číslo či identifikační číslo oprávněné úřední osoby a její podpis **321 546 Fousek**

11. Souhlasím s projednáním přešůpku v příkazním řízení na místě, potvrzuji, že údaje uvedené na všech částech bloku souhlasí, a potvrzuji převzetí části B bloku, dne **5.7.** 20**17** **Pokorný** podpis obviněného

26 0408 MFV-9001 - 020x-1-1

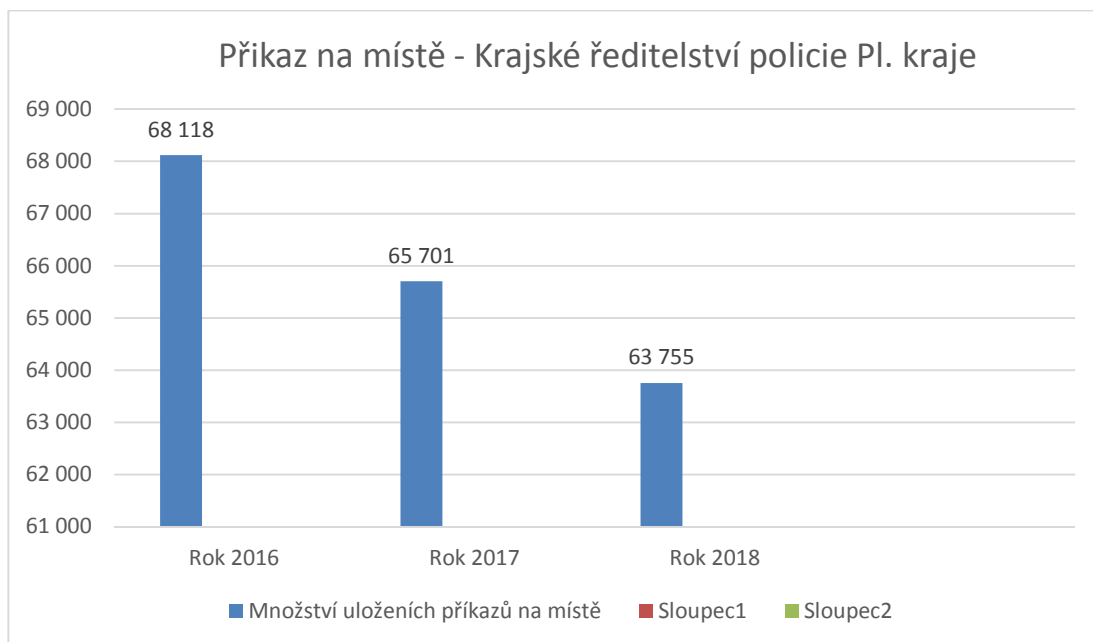
otisk úředního razítka

Část A bloku

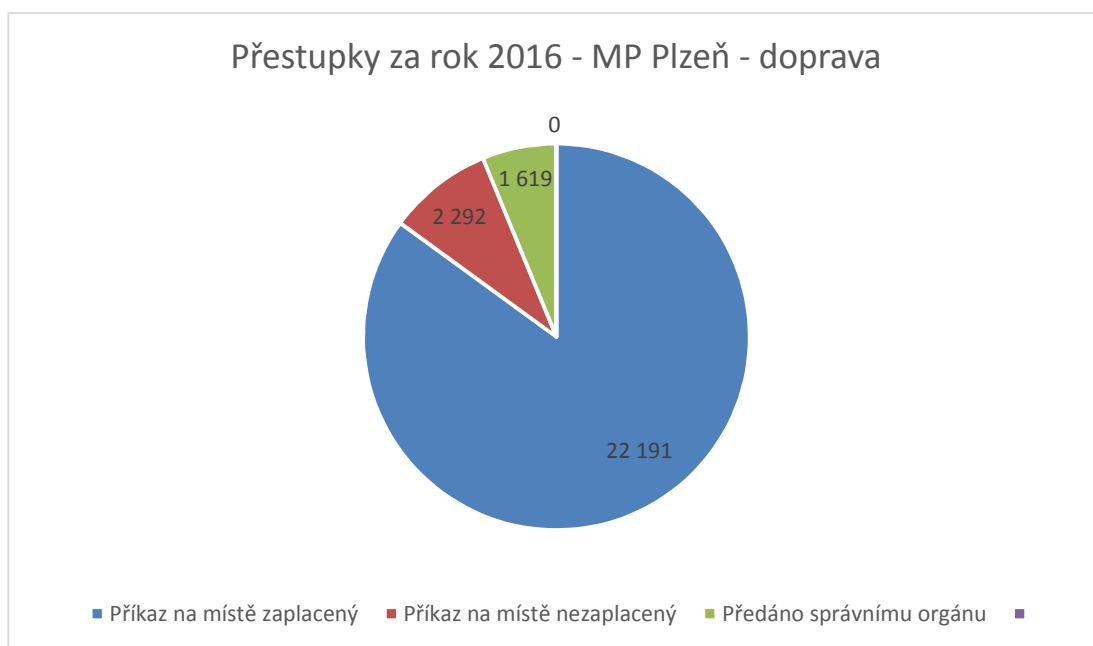
45

Pro zajímavost ještě dále uvedu některé statistické údaje Městské policie Plzeň a dále Policie České republiky, Krajské ředitelství Plzeňského kraje ohledně uložených příkazů na místě za roky 2016, 2017 a 2018. Pro přehlednost uložených pokut jsem zpracoval grafy.

⁴⁵) převzato z pokynu ŘSDP č. 5/2017

46

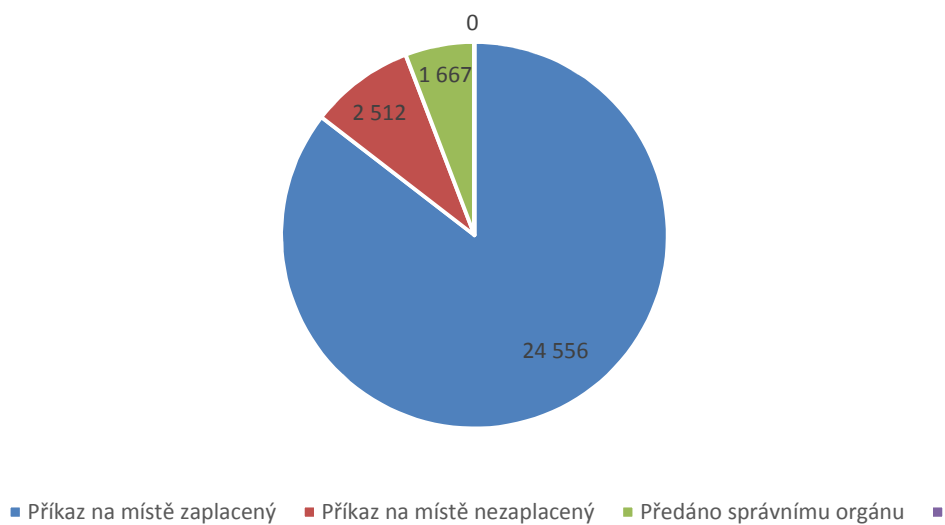

47

⁴⁶) zdroj ETŘ PČR Plzeňského kraje

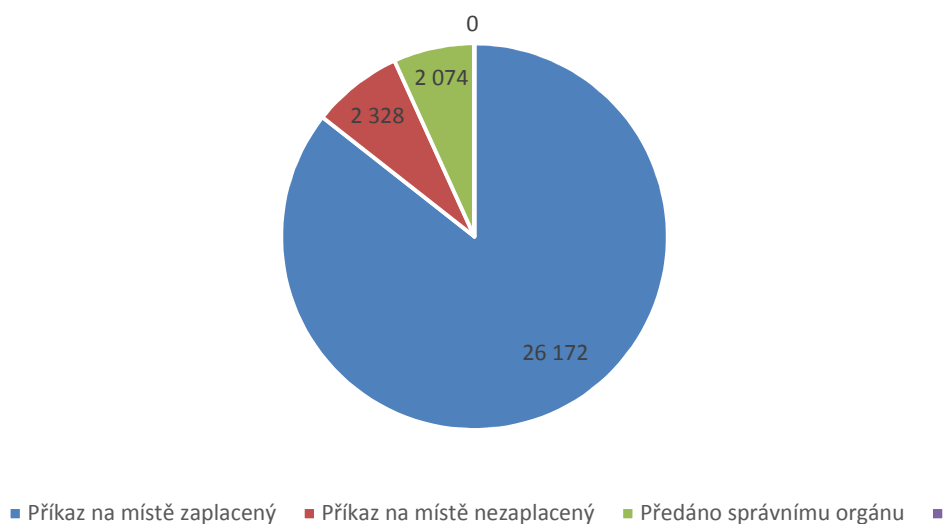
⁴⁷) zdroj MP Plzeň

Přestupky za rok 2017 - MP Plzeň - doprava

48

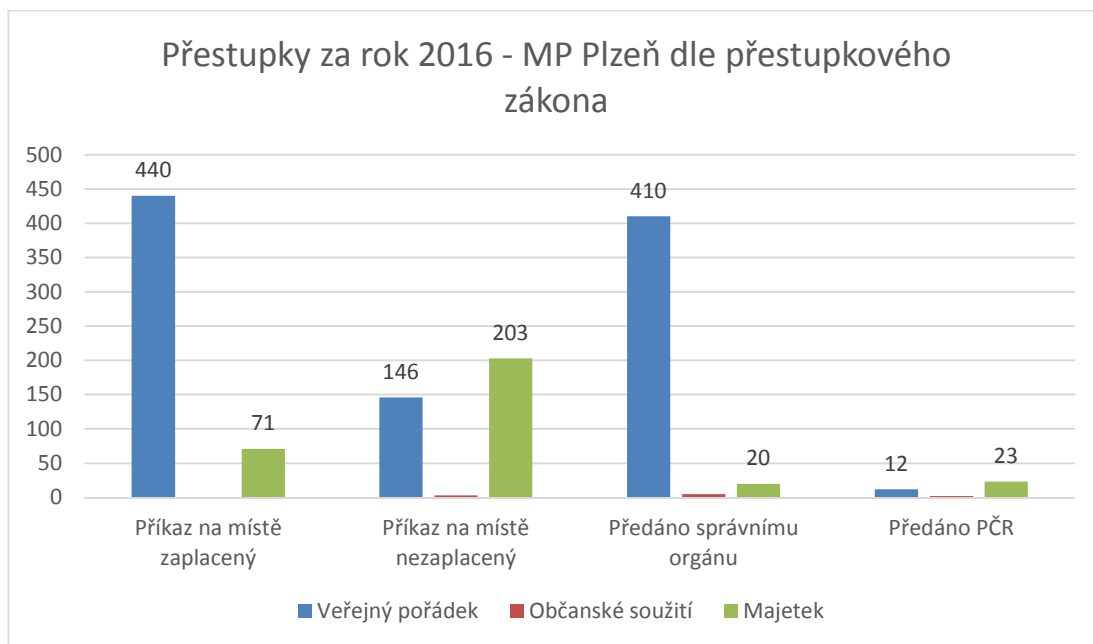
Přestupky za rok 2018 - MP Plzeň - doprava

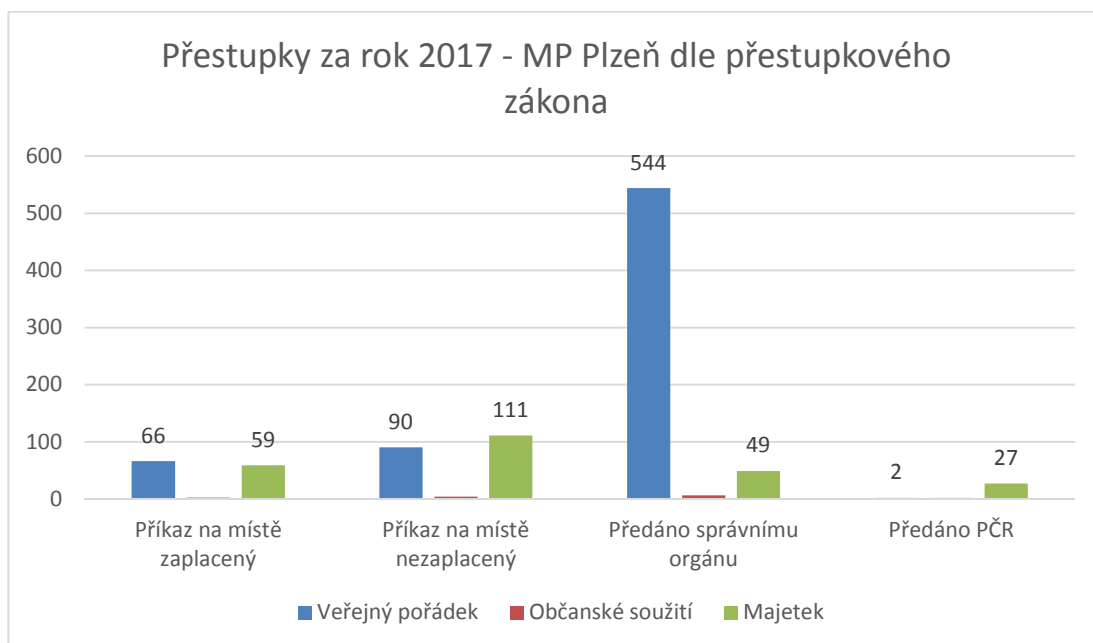
49

⁴⁸) zdroj MP Plzeň

⁴⁹) zdroj MP Plzeň

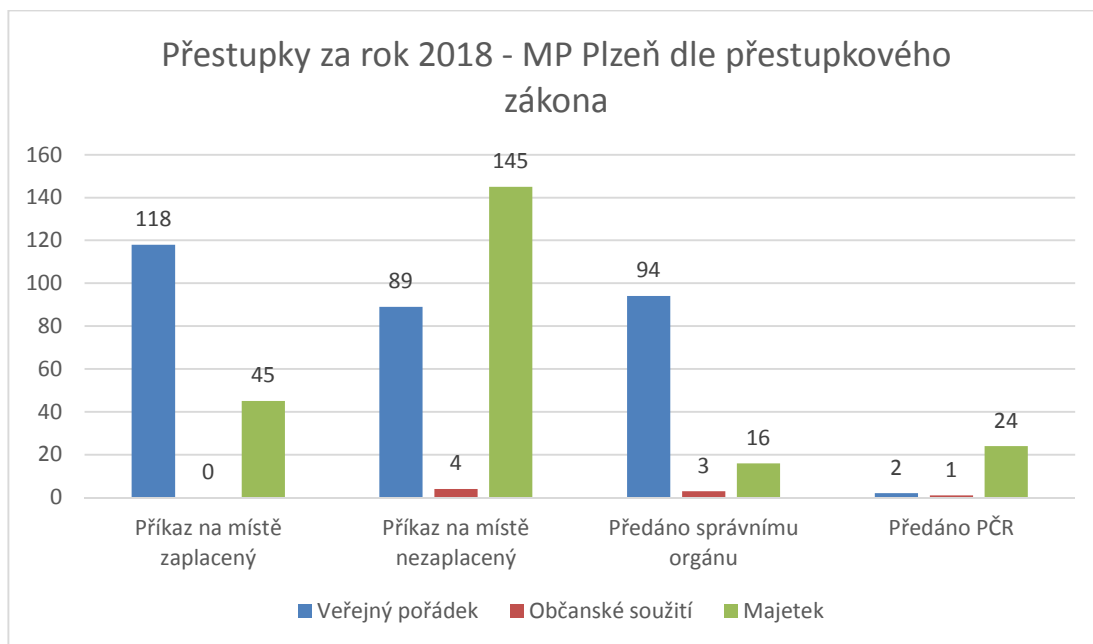
50

51

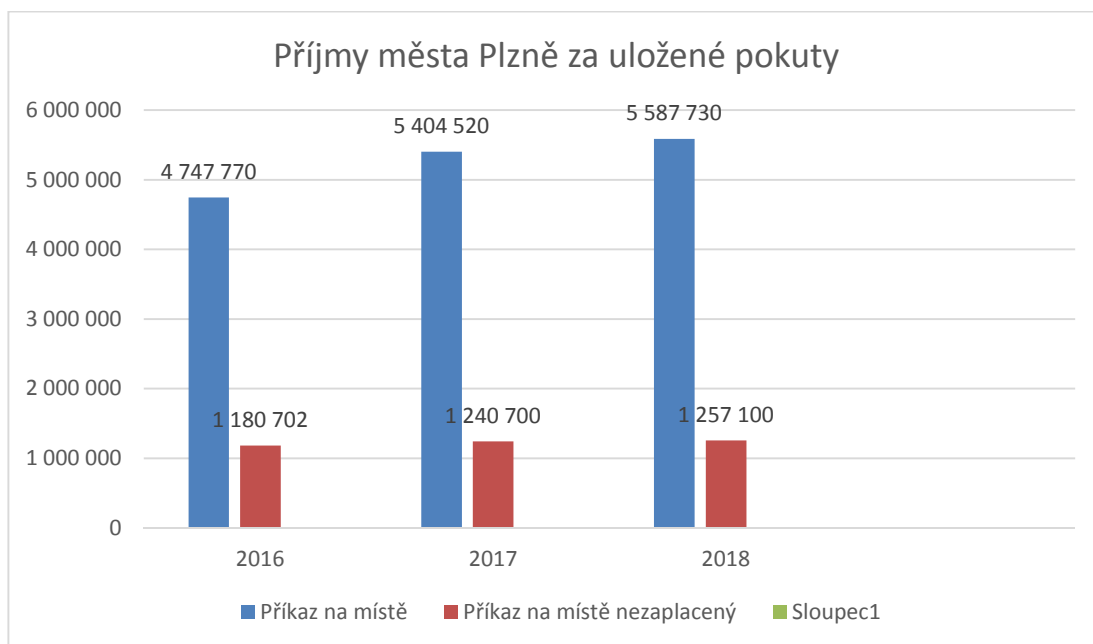
⁵⁰) zdroj MP Plzeň

⁵¹) zdroj MP Plzeň

52

Jelikož jdou příjmy z pokut Městské policie jejímu zřizovateli, v tomto případě městu Plzeň, zpracoval jsem pro zajímavost graf s přehledy příjmů do rozpočtu města za vybrané pokuty za roky 2016, 2017 a 2018.

53

2.6 Opravné prostředky

Správní právo vychází ze zásady dvojinstančnosti, což znamená, že proti každému rozhodnutí veřejné správy lze podat opravný prostředek, nestanoví-li zákon

⁵²) zdroj MP Plzeň

⁵³) zdroj MP Plzeň

jinak. Opravnými prostředky se mohou účastníci řízení bránit proti rozhodnutí v první instanci, pokud s tímto rozhodnutím nejsou spokojeni. Opravný prostředek je jakási kontrola orgánů prvního stupně nadřazenými orgány a to zejména proto, aby nedošlo k poškození práv účastníků nebo ke zneužití státní moci. V každém vydaném rozhodnutí musí být vždy poučení o tom, jaký opravný prostředek lze podat a dále lhůta do kdy je nutno opravný prostředek podat. Opravné prostředky se dělí na řádné opravné prostředky a na mimořádné opravné prostředky.

Řádné opravné prostředky jsou prostředky účastníka proti nepravomocnému rozhodnutí.

Mezi řádné opravné prostředky řadíme:

- Odvolání
- Rozklad
- Odpor

Odvolání – Odvolání lze podat proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, ale také proti usnesení (rozhodnutí procesní povahy) tohoto orgánu. Jako takové je upraveno v ust. § 81 správního řádu a dále v ust. § 96 až § 98 přestupkového zákona. Odvolání proti rozhodnutí má odkladný účinek, což neplatí u odvolání proti usnesení, které odkladný účinek nemá. Odvolání se může účastník řízení na místě ihned vzdát, kdy toto jeho rozhodnutí se zaneso do protokolu. Vzdání se tohoto práva podat odvolání je závazné a nelze už jej vzít zpět. Stejně tak platí, že pokud bylo podáno odvolání, které posléze bylo vzato zpět, nemůže se účastník řízení, který takto učinil, znovu odvolat, což je patrné i z rozsudku KS V Hradci Králové ze dne 26. 2. 2016, čj. 50 A 2/2016-32, kde se jednoznačně soud přiklonil k tomu, že *„vzdání se práva podat odvolání ve smyslu § 81 odst. 2 správního řádu je neodvolatelným procesním úkonem a odvolání účastníka, který se účinně vzdal práva odvolání podat, odvolací správní orgán zamítne jako nepřijatelné.“*

Podáním včasného a řádného odvolání je spojeno s účinkem suspenzivním (odkladným), kdy u takto napadeného rozhodnutí nenastává právní moc a vykonatelnost. Odvolání má dále devolutivní účinek, což znamená, že rozhodování přechází na nadřízený orgán orgánu prvního stupně, který rozhodnutí vydal. Výjimkou může být institut tzv. autoremedury, upravené v ust. § 87 správního řádu. Autoremedura (*je postavena také na principu hospodárnosti, a to tím, že se nemusí tímto zabývat nadřízený orgán, který by vynaložil určité náklady spojené s úředníky, kteří by se zabývali odvoláním*) znamená, že orgán prvního stupně, uznajíc svoje

pochybení v řízení napadeného rozhodnutí, opraví v plném rozsahu odvolání a dále nesmí dojít k narušení práv ostatních účastníků řízení, ledaže by s tímto postupem vyslovili souhlas.

Pokud nedojde k využití autoremedury, dochází k devolutivnímu účinku a odvolání je posuzováno přímo nadřízeným orgánem orgánu prvního stupně, který vydal rozhodnutí, s nímž účastník nesouhlasí. V řízení o přestupku musí odvolací správní orgán přezkoumat rozhodnutí v plném rozsahu, což je odchylka od správního řádu, kde stačí rozhodnutí přezkoumat pouze v rozsahu stanoveného odvoláním. Odvolací správní orgán tedy rozhodnutí přezkoumá, jak z pohledu zákonnosti, tak i věcné správnosti. K vadám řízení, o nich se odvolací orgán domnívá, že nemají vliv na průběh a výsledek řízení se nepřihlíží.⁵⁴

Odvolací správní orgán má posléze několik možností, jak s věcí naložit a to:

- Rozhodnutí shledá jako správné, potvrdí ho a odvolání zamítne – proti tomuto rozhodnutí se již nelze dále odvolat
- Rozhodnutí nebo jeho část zruší a řízení zastaví
- Rozhodnutí nebo jeho část zruší a věc vrátí zpět k novému jednání
- Rozhodnutí nebo jeho část sám změní a vydá nové rozhodnutí ve věci

Zde však platí, že odvolací orgán v novém rozhodnutí dle přestupkového zákona nemůže změnit výrok napadeného rozhodnutí o správním trestu nebo náhradě škody v neprospěch obviněného. Současně je nutno doplnit, že nový přestupkový zákon počítá s institutem *beneficia cohaesionis* (známý z trestního práva), což znamená, že vylepší-li se postavení některého z účastníků, kdy toto by prospívalo i jinému, vylepší sám odvolací orgán i postavení tohoto jiného účastníka.⁵⁵

Rozklad – Pokud o přestupku v prvním stupni rozhoduje podle zvláštního zákona ústřední správní úřad, ministr nebo vedoucí jiného ústředního správního úřadu⁵⁶, je řádným opravným prostředkem rozklad. Pokud zvláštní zákon nestanoví odchylky, postupuje se v řízení subsidiárně podle úpravy rozkladu ust. § 152 správního řádu. U rozkladu se postupuje obdobně jako v odvolacím řízení. Lhůta pro podání rozkladu je stejná jako u odvolání a to 15 dnů ode dne oznámení rozhodnutí. K rozhodování o rozkladu je příslušný pouze ministr nebo vedoucí jiného ústředního

---

⁵⁴) zákon č. 500/2004 Sb. ust. § 89 odst. 2 věta třetí

⁵⁵) Fiala Z., Frumanová K., Horzinková E., Škrubek M. et al.: Správní právo trestní, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-219-6 str. 203

⁵⁶) za jiné správní úřady se zejména považují např.: Český statistický úřad, Národní bezpečnostní úřad, Úřad vlády České republiky, Energetický regulační úřad, ale dále také úřady jim podřízené jako jsou např.: Česká obchodní inspekce, Česká správa sociálního zabezpečení a jiné.

správního úřadu a to na základě návrhu jím ustanovené rozkladové komise, která musí být podle zákona nejméně 5členná.

Správní řád dále hovoří o tom, že pokud je v rozkladu potřeba rozhodnout tam, kde by písemnosti nebo záznamy obsahovali utajované informace, které jsou uchovávány mimo spis, musí být senát rozkladové komise nejméně 3členný, kde všichni musí splňovat určité podmínky. Je potřeba, aby členové rozkladové komise byli občané České republiky a drželi platné osvědčení pro stupeň utajení přezkoumávaných dokumentů. Ministr nebo vedoucí jiného ústředního správního orgánu rozhoduje ve věci podle vlastního uvážení, kdy se výslednou zprávou rozkladové komise nemusí řídit.

Odpor – Odpor je jediný opravný prostředek proti příkazu vydaného dle ust. § 150 správního řádu. Samotný odpor je upraven v ust. § 150 odst. 3 správního řádu. Lhůta pro podání odporu je 8 dní od prokazatelného doručení příkazu k rukám adresáta. Odpor má jediný účinek a to, že pokud je podán včas, tak se příkaz ruší a pokračuje se ve standardním řízení o přestupku. V příloze této práce je vložen možný vzor odporu, který jsem já osobně psal proti příkazu správnímu orgánu.

Mimořádným opravným prostředkem proti pravomocnému rozhodnutí je obnova řízení, která umožňuje překonat překážku rei iudicatea a znovu ve věci rozhodnout. Obnova řízení je určena primárně k nápravě skutkových nesprávností.⁵⁷

Obnovu řízení upravuje ust. § 100 správního řádu, kde jsou taxativně vymezeny důvody pro obnovu řízení. Jedná se zejména o dříve neznámé skutečnosti, které již existovali v průběhu přestupkového řízení, ale účastníkovi nebyli známy nebo je nemohl uplatnit, a tyto skutečnosti by měli vliv na průběh řízení, anebo bylo zrušeno či změněno rozhodnutí, které bylo podkladem pro rozhodnutí v dané věci.⁵⁸

Lhůty pro podání žádosti na obnovu řízení jsou 3 měsíce ode dne, kdy se účastník o důvodu obnovy dozvěděl, nejdéle však 3 roky ode dne nabytí právní moci rozhodnutí. O obnově řízení může z moci úřední rozhodnout také správní orgán, který ve věci rozhodl v posledním stupni, jestliže je dán některý z důvodů pro obnovu řízení a jestliže je na novém rozhodnutí veřejný zájem a to ve lhůtě nejdéle do tří let od právní moci rozhodnutí. Ve správním řádu chybí jako důvod pro obnovu řízení také to, že správní orgán mohl pochybit v předběžných otázkách, kde mohl

---

⁵⁷) Fiala Z., Frumanová K., Horzinková E., Škrubek M. et al.: Správní právo trestní, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-219-6 str. 209

⁵⁸) ust. § 100 správního řádu

učinit špatný úsudek, který má vliv na konečné rozhodnutí, kdy považoval podklady pro úsudek za dostatečné a neoslovil jiné orgány k vyjádření se v dané věci.⁵⁹

Dalším zvláštním „opravným prostředkem“, který umožňuje zasáhnout do již pravomocně vydaného rozhodnutí v dané věci a případně vést k jeho změně, zrušení či s cílem napravit jeho nezákonnost⁶⁰ je tzv. přezkumné řízení. Jde o čistě dozorcí nástroj v rukách správního orgánu, který jej uplatňuje z moci úřední. Nejedná se tedy o mimořádný opravný prostředek, protože účastníci řízení mohou případně pouze upozornit na nezákonná rozhodnutí tzv. podnětem, kdy na přezkumné řízení není právní nárok, který by byl v rukách účastníka. Proto jej nelze považovat za opravný prostředek jako takový. Přezkumné řízení je obecně upraveno v ust. § 94-99 správního řádu. Samozřejmě určitá ustanovení můžeme nalézt také ve zvláštní části správního řádu jako např. v ust. § 149 odst. 5, § 153 a jiný.

Na podnět účastníka nebo z moci úřední se provede předběžné posouzení věci, které vede nadřízený orgán orgánu, který vydal napadené rozhodnutí. Proti předběžnému posouzení věci se nelze odvolat, protože se nejedná o žádné rozhodnutí. Takto je to také uvedeno v rozsudku NSS ze dne 14. 2. 2008 pod čj. 7 As 55/2007, kde je stanoveno, že „...připis, jímž správní orgán sděluje, že neshledává důvody k zahájení nezkumného řízení, je pouhým sdělením úřadu straně a není rozhodnutím ve smyslu § 65 s.ř.s., kdy takový úkon je vyloučen z přezkoumání sudem ve správním soudnictví a žalobu proti němu podanou správní soud odmítne jako nepřijatelnou.“⁶¹ Usoudí-li nadřízený správní orgán po předběžném posouzení věci, že došlo k pochybení orgánu, který rozhodoval v řízení, zahájí usnesením přezkumné řízení ve věci. Lhůta pro vydání usnesení o zahájení nezkumného řízení jsou 2 měsíce od doby, kdy se příslušný správní orgán o důvodu zahájení nezkumného řízení dozvěděl, nejpozději však do 1 roku od právní moci rozhodnutí ve věci.⁶² V případě, kdy je porušení zákona zjevné a dále jsou naplněny všechny podmínky přezkumného řízení, může se ve věci vést zkrácené přezkumné řízení (ust. § 98 správního řádu), kdy prvním úkonem ve věci bude vydání nového rozhodnutí.

---

⁵⁹) Hendrych D. a kol. Správní právo, Obecná část, 9. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2016 ISBN 978-80-7400-624-1 str. 278

⁶⁰) Hendrych D. a kol. Správní právo, Obecná část, 9. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2016 ISBN 978-80-7400-624-1 str. 280

⁶¹) internetový zdroj

http://nssoud.cz/main0col.aspx?cls=JudikaturaSimpleSearch&SimpleSearch=1&rjz_id=12&rok=2007&senat=7&cislo=55&pagesource=0

⁶²) ust. § 96 správního řádu

Zákon počítá s tím, že přezkumné řízení nemusí vždy vést nadřízený správní orgán, ale ve věci může rozhodnout i orgán, který vydal napadené rozhodnutí, pokud dojde k závěru, že vydané napadené rozhodnutí bylo skutečně nezákonné a současně může plně vyhovět podnětu účastníka, přičemž nemůže způsobit újmu jiným účastníkům, ledaže by s tímto sami souhlasili.⁶³

3. SPRÁVNÍ DISCIPLINÁRNÍ DELIKTY

Jak již samotný název napovídá, jedná se o delikty, které budou mít co dočinění s disciplínou. Disciplínu lze chápat jako určitý typ kázně. Jedná se o delikty, kterých se mohou dopustit jen některé fyzické osoby. Jedná se o osoby, které mají ve zvláštních právních vztazích k určité instituci povinnosti, které vyplývají z jejich právního poměru k určité instituci. Dalo by se říci, že disciplinárním deliktem je každé porušení služebních povinností nebo povinností vyplývajících z právních pramenů k určité instituci. Z toho vyplývá, že se bude jednat o fyzické osoby ve služebním poměru, jako jsou policisté, hasiči nebo vojáci.

Dále se ale také disciplinární delikty vztahují na státní úředníky či soudce a v neposlední řadě i např. na studenty vysokých škol. U správních disciplinárních deliktů platí stejné pravidla jako při ukládání jakéhokoliv jiného správního trestu čili disciplinární delikt může být pouze ukládán na základě zákona. Asi nejznámější a nejpočetnější skupinou, na kterou se vztahuje správní disciplinární právo, je disciplinární odpovědnost příslušníku bezpečnostních sborů neboli na subjekty spadající pod zákon č. 361/2003 Sb. O služebním poměru příslušníků bezpečnostních složek.

3.1 Delikty příslušníků bezpečnostních sborů

Jak jsem již nastínil výše, jedná se o nejpočetnější skupinu státních zaměstnanců, jejichž služební poměr upravuje zákon č. 361/2003 Sb. o služebním poměru příslušníků bezpečnostních složek. Nutno podotknout, že se služební poměr výrazně liší od pracovního poměru upraveného pracovním právem. Mezi subjekty, na které se vztahuje disciplinární odpovědnost dle zákona č. 361/2003 Sb. patří všechny osoby spadající pod organizační složky uvedené v daném zákoně v ust. §1.

---

⁶³) Hendrych D. a kol. Správní právo, Obecná část, 9. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2016 ISBN 978-80-7400-624-1 str. 280

Jedná o příslušníky:

- Policie České republiky
- Hasičského záchranného sboru ČR
- Celní správy ČR
- Vězeňské služby ČR
- Generální inspekce bezpečnostních sborů
- Bezpečnostní informační služby
- Úřadu pro zahraniční styky a informace

Všechny výše uvedené složky jsou tvořeny příslušníky, kteří jsou přijímáni do služebního poměru na základě rozhodnutí ředitele jednotlivých složek po splnění určitých zákonných kritérií. Po celou dobu služebního poměru jsou příslušníci povinni dodržovat kázeň a řádně plnit své povinnosti spočívající v dodržování různých interních aktů či pokynů a v neposlední řadě plnit uložené rozkazy. Základní povinnosti, které musí příslušník dodržovat, jsou uvedeny v ust. § 45-48 zákona č. 361/2003 Sb., kdy je zde zmíněno slovo kázeň. Z toho vyplývá, že při nedodržení některých těchto povinností se bude jednat o nedodržení kázně čili kázeňský přestupek.

Kázeňské přestupky – Definici kázeňského přestupku najdeme v ust. § 50 odst. 1 zákona č. 361/2003 Sb. ve kterém je uvedeno, že: „*Kázeňským přestupkem je zaviněné jednání, které porušuje služební povinnost, ale nejde o trestný čin nebo o jednání, které má znaky přestupku. Za takové jednání se považuje i dosahování neuspokojivých výsledků ve výkonu služby uvedené v závěru služebního hodnocení.*“

Již z citovaného ustanovení je patrné, že příslušník se dopustí kázeňského přestupku za porušení služebních povinností, které jsou uvedeny v ust. § 45-48 zákona č. 361/2003 Sb. a nebo nedodržení či porušení interních předpisů jako jsou závazné pokyny anebo nesplnění či odmítnutí rozkazu. Výjimkou je však neuposlechnutí rozkazu, který by byl v rozporu s právním řádem ČR. Za nedodržení či neuposlechnutí takového rozkazu nelze příslušníka potrestat.

Za zaviněné jednání postačí nevědomá nedbalost příslušníka. Tímto ale není vyloučeno zavinění úmyslné. Forma zavinění je pak rozhodná při úvaze o určení druhu kázeňského trestu, který je za kázeňský přestupek ukládán.

Tyto možné kázeňské tresty jsou uvedeny v ust. § 51 zákona č. 361/2003 Sb., kdy se jedná o výčet taxativní.

Kázeňské tresty jsou:

- Písemné napomenutí
- Snížení základního tarifu až o 25% na dobu nejdéle 3 měsíců
- Odnětí služební medaile
- Odnětí služební hodnosti
- Pokuta
- Propadnutí věci nebo
- Zákaz činnosti

Poslední tři zmiňované lze uložit pouze za jednání, které má znaky přestupku.

Řízení o kázeňském přestupku příslušníka vede služební funkcionář, který je nadřízený příslušníka. Služební funkcionář se při ukládání kázeňského trestu řídí ustanovením v části Hlavy IV zákona č. 361/2003 Sb., kde v ust § 186 je uveden postup při ukládání kázeňského trestu. V otázkách, které zde nejsou uvedeny, se postupuje podle ustanovení ve správním řádě.

Jednání, které má znaky přestupku – Jak jsem již psal výše, za jednání, které má znaky přestupku lze uložit stejné tresty jako za kázeňský přestupek, spolu s nimi anebo zcela samostatně však lze tyto delikty postihovat uložením peněžité pokuty, propadnutí věci nebo zákaz činnosti.⁶⁴ Pro účely této práce se zaměřím na uložení pokuty. Nejprve se zaměřím na vysvětlení pojmu „jednání, které má znaky přestupku“.

Fyzická osoba, která se dopustí protiprávního jednání, které je výslovně označeno za přestupek se de facto dopustila přestupku, za který hrozí uložení sankce za přestupek a to buď v příkazním řízení, nebo v řízení před správním orgánem. Pokud se tohoto samého jednání dopustí osoba ve služebním poměru dle zákona č. 361/2003 Sb., nedopustila se přestupku, ale jednání, které má znaky přestupku. V zákoně o přestupcích v ust. § 4 odst. 5 je uvedeno, že projednání jednání, které má znaky přestupku se řídí zvláštními zákony, kterým jsou v tomto případě zákon č. 361/2003 Sb. Znamená to, že pokud by se jednání, které má znaky přestupku dostalo před správní orgán, kdy se správní orgán dozví o skutečnosti, že obviněný spadá pod kategorii osob uvedenou v ust. § 4 odst. 5 přestupkového zákona, je správní orgán povinen řízení zastavit a věc předat příslušnému služebnímu funkcionáři do

---

⁶⁴) Fiala Z., Frumanová K., Horzinková E., Škrubek M. et al.: Správní právo trestní, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-219-6 str. 229

kázeňského řízení. Příslušník bezpečnostních složek má také povinnost upozornit správní orgán o skutečnosti, že je příslušníkem bezpečnostních složek. Tuto povinnost mu ukládá ust. § 45 odst. 1, písm. j) zákona č. 361/2003 Sb.

V zákoně č. 200/1990 Sb. chybělo ustanovení, které je nyní zakotveno v zákoně č. 251/2016 Sb. a to v § 4 odst. 6, kde je napsáno, že pokud se správní orgán po vydání rozhodnutí dozví o skutečnosti, že obvinění je osobou uvedenou v ust. § 4 odst. 5 přestupkového zákona, vyrozumí příslušného funkcionáře o této skutečnosti. Na základě tohoto nového ustanovení již nemůže dojít k situaci, kdy příslušníci zatajovali svou příslušnost k bezpečnostnímu sboru a po roce spáchání skutku na tuto vadu upozornili, čemuž se vyhnuli kázeňskému postihu, ale zpětně i odpovědnosti za přestupek, protože vzhledem k výše uvedenému chybějícímu ustanovení se takové rozhodnutí muselo označit za nicotné a tudíž za neplatné.

Za jednání, které má znaky přestupku, lze uložit příslušníkovi stejnou výši pokuty, jako stanovuje zvláštní zákon za porušení povinnosti vyplývající z tohoto zákona.

Příslušník bezpečnostních sborů se může proti rozhodnutí služebního funkcionáře odvolat a to do 15 dnů od uložení trestu. Odvolací řízení vede služební funkcionář nadřízený služebního funkcionáře, který řídil kázeňské řízení s příslušníkem. Odvolání může vyhovět i služební funkcionář, který řízení vedl, v případě, že plně vyhoví odvolání účastníka. Přezkoumávání rozhodnutí je upraveno v Hlavě V zákona č. 361/2003 Sb.

3.2 Delikty státních zaměstnanců dle zákona o státní službě

Disciplinární nebo též kárná odpovědnost státních zaměstnanců je upravena v části čtvrté zákona č. 234/2014 Sb. o státní službě. Pracovní poměr státních zaměstnanců je podobný jako u příslušníků bezpečnostních složek, čili pracovní poměr nevzniká smlouvou, ale správním aktem, kdy po celou dobu svého průběhu se výrazně odlišuje od pracovního poměru.⁶⁵ Zákon o státní službě v ust. § 160 výslovně stanoví subsidiaritu správního řádu pro řízení ve věcech tak, že „*nestanoví-li zákon jinak, v řízení ve věcech se postupuje podle správního řádu.*“

Zatím co u příslušníků bezpečnostních složek se v zákoně píše o kázeňských

---

⁶⁵) Fiala Z., Frumanová K., Horzinková E., Škrubek M. et al.: Správní právo trestní, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-219-6 str. 242

přestupcích, v zákoně o státní službě najdeme termíny, jako jsou kárné provinění či kárná opatření. Porušení povinností vyplývajících pro státního zaměstnance ze služebního poměru může mít za následek naplnění skutkové podstaty disciplinárního deliktu, který zákon o státní službě označuje jako kárné provinění.⁶⁶

Kárné provinění – Podle ust. § 88 odst. 1 zákona o státní službě je kárné provinění definováno jako zaviněné porušení služební kázně. Služební kázní se podle stejného zákona rozumí „*řádné plnění povinností státního zaměstnance vyplývajících mu z právních předpisů, které se vztahují ke službě v jím vykonávaném oboru služby, ze služebních předpisů a z příkazů.*“ Z výše uvedených informací je zřejmé, že subjektem pro disciplinární odpovědnost dle zákona o státní službě může být pouze státní zaměstnanec. Výjimku tvoří pouze náměstek pro státní službu, kdy zákon o státní službě jasně stanovuje, že tento za kárné provinění neodpovídá.

Pro naplnění skutkové podstaty kárného provinění postačí zavinění z nedbalosti, nestanoví-li zákon o státní službě, že je zapotřebí úmysl. Za kárné provinění jsou ukládána kárná opatření, která jsou v zákoně o státní službě taxativně vymezena v ust. § 89 odst. 2.

Za kárné opatření se považuje:

- Písemná důtka
- Snížení platu až o 15 % na dobu až 3 kalendářních měsíců
- Odvolání ze služebního místa představeného
- Propuštění ze služebního poměru.

Poslední jmenovaný lze použít pouze v případě zvlášť závažného kárného provinění. Bohužel opět se zde objevují neurčité právní pojmy a to zvlášť závažné a dále zvlášť závažný následek tak, jak je uvedeno v ust. § 89 odst. 3 zákona o státní službě, kde jsou uvedeny příkladné výčty zvlášť závažného kárného provinění.

V tomto spatřuji opět nedostatečné vyložení právního předpisu zákona o státní službě, kdy opět může dojít k zneužití této pravomoci kárné komise, která se takto může zbavit „nepohodlného úředníka“ a je opět na justici, aby pomocí judikátů vymezila tyto právně neurčité pojmy.

---

⁶⁶) Fiala Z., Frumanová K., Horzinková E., Škrubek M. et al.: Správní právo trestní, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-219-6 str. 243

Za kárná provinění jsou ukládána kárná opatření, kdy ta jsou uložena po kárném řízení ve věci kárného provinění. Kárnou pravomoc projednat kárné provinění státního zaměstnance svěřuje zákon o státní službě kárným komisím, kdy tyto komise jsou prvního a druhého stupně. Členové této komise mohou být pouze státní zaměstnanci, kdy nejméně jeden z členů musí mít vysokoškolské vzdělání v oboru právo v magisterském studijním programu. Komise má vždy 3 členy a kárné komisi vždy předsedá služebně nejvýše postavený zaměstnanec. Členy této kárné komise jmenuje a odvolává příslušný služební orgán, kdy v ust. § 10 zákona o státní službě je jasně uvedeno, které služební orgány to jsou. Kárné řízení je zahájeno z moci úřední kárné komise, která takto učiní na základě podnětu služebního orgánu, náměstka pro státní službu nebo představeného.

V případě kárného provinění vedoucího služebního úřadu se kárné řízení zahajuje na podnět služebního orgánu nadřízeného služebním úřadům.⁶⁷ Podání podnětu je vnímáno jako podání podnětu podle ust. § 37 správního řádu, kdy podání musí obsahovat všechny uvedené náležitosti, které toto ustanovení stanoví.⁶⁸ Lhůta pro zahájení je stanovena do jednoho roku od spáchání kárného provinění. Aby mohl být státní zaměstnanec, s nímž je kárné řízení vedeno uznán vinným, musí mu být jednoznačně prokázáno zavinění a samotné rozhodnutí musí být řádně odůvodněno tak, jak je tomu uvedeno v ust. § 68 odst. 3 správního řádu.

Po konečném rozhodnutí kárné komise má státní zaměstnanec, s nímž je kárné řízení vedeno, možnost se odvolat jako u každého správního rozhodnutí. Odvolání má suspenzivní účinek, kdy včasné podání odvolání má za následek uplatnění zásady zákazu reformatio in peius, čili nemožnost uložit v odvolacím řízení státnímu zaměstnanci přísnější kárné opatření, než jako mu bylo uloženo v řízení v prvním stupni.⁶⁹

3.3 Delikty vojáků v činné službě

Další skupinou, na kterou se vztahují disciplinární delikty jako na speciální subjekty řízení, jsou vojáci z povolání dle zákona č. 221/1999 Sb. o vojácích

---

⁶⁷) Fiala Z., Frumanová K., Horzinková E., Škrubek M. et al.: Správní právo trestní, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-219-6 str. 245

⁶⁸) Fiala Z., Frumanová K., Horzinková E., Škrubek M. et al.: Správní právo trestní, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-219-6 str. 245

⁶⁹) Fiala Z., Frumanová K., Horzinková E., Škrubek M. et al.: Správní právo trestní, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-219-6 str. 247

z povolání. Vojáci stejně jako příslušníci bezpečnostních složek se mohou při svém povolání dopustit kázeňských přestupků a dále jednání, které má znaky přestupku. Mimo zákona č. 221/1999 Sb. je kázeňské právo vojáků z povolání dále upraveno v Základním řádu ozbrojených sil ČR z roku 2001, který má povahu interního normativního aktu. Tento řád stanovuje základní pravidla režimu života vojáka v činné službě a je závazný pro všechny příslušníky ozbrojených sil.

Kázeňský přestupek – Definici kázeňského přestupku najdeme v ust. § 51 odst. 1 zákona č. 221/1990 Sb., kdy je za kázeňský přestupek označeno „*zaviněné jednání, které je v rozporu s právními předpisy nebo vojenskými řády, předpisy a rozkazy, nejde-li o jiný správní delikt nebo není-li trestné podle trestního zákona.*“ Jinak řečeno kázeňské přestupky směřují proti porušení vojenské kázně.

Povinnosti, které musí voják při výkonu služby dodržovat najdeme v ust. § 48 odst. 1 až 3 zákona č. 221/1999 Sb. Za porušení těchto povinností se voják může dopustit kázeňského přestupku, který bude řešen v kázeňském řízení, kdy pravomocí pro vyřízení kázeňského přestupku mají prezident republiky, ministr obrany, služební orgány a nadřízení vojáka z povolání. Za kázeňské přestupky jdou uložit pouze kázeňské tresty, tak jak jsou uvedeny v ust. § 53 odst. 2.

Kázeňskými tresty jsou:

- Napomenutí
- Písemná důtka
- Výstraha pro neodpovědný výkon služby
- Snížení platu až o 15 % na dobu nejdéle 6 měsíců

Při ukládání těchto kázeňských trestů může nadřízený, který povede kárné řízení, zřídit jako svoje poradní orgány kázeňské komise. Ty však nejsou v žádném zákoně blíže specifikovány a není ani dáno v jakém mají být složení, v čemž spatřuji nedostatek, který by měl být řešen novelizací zákona o vojácích z povolání, aby došlo ke sjednocení těchto komisí, kdy při aktuální úpravě zákona se může složení a počet členů lišit a podle mého názoru by tím mohlo dojít k porušení zásady legitimního očekávání, protože každá komise, která bude složena dle libosti, bude vždy rozhodovat podle mého názoru různě.

Lhůta pro vyřízení kázeňského přestupku je nejdéle do jednoho roku od jeho spáchání.

Proti rozhodnutí ve věci kázeňského trestu se může voják z povolání odvolat a to do 15 dnů po sdělení rozhodnutí, kdy odvolání má suspenzivní účinek.

Rozhodoval-li ve věci kázeňského přestupku prezident republiky, tak se nelze proti rozhodnutí odvolat.

Jednání mající znaky přestupku – Definici jednání mající znaky přestupku najdeme v ust. § 52 odst. 1 zákona o vojácích, kde je uvedeno, že jednání mající znaky přestupku se vyřídí stejně jako kázeňský přestupek a to jako přestupek, který je uvedený ve zvláštním právním předpise. Z uvedené věty je patrné, že přestupku, který je uveden např. v zákoně o některých přestupcích, se může dopustit i voják, který se naplněním skutkové podstaty daného přestupku dopouští jednání, které má znaky přestupku za který mu hrozí sankce uvedená u porušeného přestupku podle zákona. Orgány s kázeňskou pravomocí postupují při vyřizování jednání, které má znaky přestupku striktně podle zvláštního právního předpisu, který upravuje daný přestupek.

4. SPRÁVNÍ POŘÁDKOVÉ DELIKTY

Pod pojmem správní pořádkový delikt se myslí porušení procesních povinností, které má určitý subjekt ve vztahu ke správnímu či jinému orgánu v daném řízení. Neboli nesplní-li subjekt procesní povinnost uloženou právním předpisem stanoveným způsobem, může mu správní či jiný orgán uložit pořádkovou sankci tak, aby došlo k nápravě. Asi nejznámější pořádková sankce je institut pořádkové pokuty. Specifickým rysem, který odlišuje pořádkové delikty od ostatních deliktů, je jeho účel prosazení porušených či nesplněných povinností.⁷⁰

4.1 Pořádkové delikty dle správního řádu

Nejprve je nutno si vyložit skutkovou podstatu pořádkového deliktu. Subjektem pořádkového deliktu mohou být jak fyzické ale tak i právnické osoby, kdy k postihu právnických osob se jednoznačně vyjádřil Krajský soud v Brně ve svém usnesení ze dne 31. 8. 2001, č.j. 29 Ca 506/2000, kde soud jednoznačně uvedl, že pořádkovou pokutu lze uložit pouze subjektu práva a to jak fyzické osobě, tak i právnické osobě. Pořádkovou pokutu však nelze uložit bezsubjektivnímu útvaru jako je např. organizační složka apod.⁷¹

---

⁷⁰) Hendrych D. a kol. Správní právo, Obecná část, 9. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2016 ISBN 978-80-7400-624-1 str. 323

⁷¹) Fiala Z., Frumanová K., Horzinková E., Škrubek M. et al.: Správní právo trestní, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-219-6 str. 278

Jak jsem již uvedl výše, nejčastějším institutem ukládaným za porušení procesních povinností je pořádková pokuta. Ta je upravena v ust. § 62 správního řádu. Správní orgán může za porušení procesních povinností dle správního řádu ukládat pořádkovou pokutu až do výše 50.000,- Kč. Pokud jde o důvody pro uložení pořádkové pokuty, tak ty jsou stanoveny taxativně, přičemž pořádkovou pokutu lze jmenovitě uložit tomu, kdo buďto v řízení závažně ztěžuje jeho postup tím, že se bez omluvy nedostaví na předvolání ke správnímu orgánu, nebo navzdory předchozímu napomenutí ruší pořádek, nebo neuposlechne pokynu úřední osoby či učiní hrubé urážlivé podání.⁷²

Nutno podotknout, že uložení pořádkové pokuty je právem, nikoliv povinností správního orgánu. Při ukládání pořádkové pokuty neplatí zásada v trestání *ne bis in idem*, a proto může být pořádková pokuta uložena vícekrát za stejný skutek, kdy konečná uložená pokuta bývá omezena horní hranicí její výše (např. za porušení ustanovení správního řádu je to 50.000,- Kč). Správní řád však striktně nestanovuje horní hranici souhrnných pokut, ovšem je třeba přihlídnout vždy k povaze dané projednávané věci neboli dbát proporcionality zajišťovacího prostředku, mezi které se pořádková pokuta řadí.

Uložení pořádkové pokuty dle ust. § 62 správního řádu je výsledkem správního řízení, kdy správní orgán jí ukládá individuálním správním aktem a to rozhodnutím, které je prvním krokem úkonu. Tomuto rozhodnutí nepředchází žádné oznámení o zahájení řízení či výzva ze strany správního orgánu.

Proti rozhodnutí o uložení pořádkové pokuty se může účastník, jemuž byla pokuta uložena samozřejmě odvolat, kdy odvolání má odkladní účinek. Přezkum rozhodnutí o uložení pořádkové pokuty provádí odvolací orgán, což je orgán nadřazen správnímu orgánu jež pokutu uložil.

Správní orgán dále může ve věci pořádkové pokuty novým rozhodnutím pokutu snížit či prominout a to v případě, že byl naplněn její účel a osoba, které byla pokuta uložena, již řádně plní své procesní povinnosti.

Uložené pořádkové pokuty vybírá správní orgán, který pokutu uložil.

Nutno podotknout, že ukládání pořádkových pokut může sloužit i k zajištění řádného postupu ještě před zahájením řízení ve věci. V ust. § 137 správního řádu je uvedeno, že pořádkovou pokutu do výše 5.000,- Kč lze uložit osobě, která bezdůvodně odepře podat vysvětlení.

---

⁷²) Průcha P. Správní řád s poznámkami a judikaturou. 3. Aktualizované a doplněné vydání, Praha, Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-202-8 str. 201-202

4.2 Pořádkové delikty podle dalších právních předpisů

Pořádkové delikty nemusí být vždy na úseku správního práva, ale jejich úprava je roztržena v řadě zvláštních zákonů. Jsou spjaty se zákonnou úpravou různých druhů řízení či s kontrolními a dozorovými procesy, respektive se zajištěním jejich řádného průběhu a účelu.⁷³

Velmi komplexní právní úpravu pořádkové pokuty obsahuje daňový řád, neboli zákon č. 280/2009 Sb. Pořádkové pokuty dle daňového řádu mají horní hranici různě upravenou, kdy nejvyšší možná pořádková pokuta dle daňového řádu je 500.000,- Kč a to za jednání, když někdo závažně stěžuje nebo maří správu daní tím, že bez dostatečné omluvy nevyhoví ve stanovené lhůtě výzvě ke splnění procesní povinnosti nepeněžité povahy, která mu byla stanovena zákonem nebo správcem daně, nestanoví-li zákon jiný důsledek.⁷⁴

Dále problematiku pořádkové pokuty upravuje zákon č. 141/1961 Sb. trestní řád a to podle ust. § 66 tohoto zákona. Podle tohoto ust. se pořádková pokuta udělí tomu, kdo:

- přes předchozí napomenutí ruší řízení nebo,
- kdo se k soudu, státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu chová urážlivě nebo
- kdo bez dostatečné omluvy neuposlechne příkazu nebo nevyhoví výzvě, které mu byly dány podle trestního řádu.

Pořádkovou pokutu za výše uvedené může udělit předseda senátu, v přípravném řízení státní zástupce nebo policejní orgán a to pořádkovou pokutou do výše 50.000,- Kč. Pořádková pokuta se udělí usnesením, které se předá na místě osobě nebo se jí doručí. Pokutu je subjekt povinen uhradit do 15 dnů po doručení usnesení, není-li pokuta uhrazena na místě. Proti tomuto usnesení je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek a to podle ust. § 146a odst. 2 tr. řádu.

Dopustí-li se výše uvedených prohřešků příslušník bezpečnostních sborů či voják v činné službě, není jim udělena pořádková pokuta, ale jsou předáni do kázeňského potrestání k příslušnému funkcionáři.

Problematika pořádkových pokut je upravena v mnoha zákonech, jak jsem se již zmínil výše, kdy věnování se problematice každého zákona zvlášť by již bylo přes

---

⁷³) Fiala Z., Frumanová K., Horzinková E., Škrubek M. et al.: Správní právo trestní, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-219-6 str. 289

⁷⁴) ust. § 247 odst. 2 zákona č. 280/2009 Sb.

rozsah bakalářské práce, a proto jsem se v této kapitole věnoval pouze dle mého těm nejdůležitějším nebo spíše nejznámějším.

5. JINÉ SPRÁVNÍ DELIKTY

Jedná se o skupinu správních deliktů, která je velmi různorodá a odlišuje se od ostatních deliktů příčinami vzniku, charakteristikou porušení, subjektivními předpoklady a znaky skutkové podstaty.

5.1 Správní delikty právnických osob

Zákon č. 250/2016 Sb. zavedl jako novinku na úseku přestupků i odpovědnost právnické osoby za přestupek, kdy toto ustanovení zcela chybělo ve starší verzi zákona o přestupcích. Zákon sice nehovoří, co pro potřeby uplatnění odpovědnosti za přestupek považuje za právnickou osobu, ale vymezení této problematiky výhradně nechává na teorii soukromého práva.⁷⁵

Správní delikt právnické osoby odlišujeme od ostatních deliktů především díky znaku odpovědnosti osoby. Jako právní subjekt jedná právnická osoba prostřednictvím statutárních orgánů, které plní úkoly ve jménu právnické osoby. Subjektem odpovědnosti je však sama právnická osoba a nikoliv členové statutárních orgánů. Ti mohou být subjektem odpovědnosti za přestupek.⁷⁶

Deliktní odpovědnost právnické osoby je spojena s její existencí. Tedy právnická osoba je odpovědná za přestupek dnem jejího vzniku.

Předpokladem odpovědnosti za přestupek právnické osoby není zavinění. To je důsledek právní teorie, kdy zavinění je vnitřní psychický stav pachatele, což by bylo u právnické osoby jako takové nemožné. Proto u právnické osoby hovoříme o tzv. objektivní odpovědnosti, neboli ke vzniku odpovědnosti za přestupek právnické osoby postačí fakt, že právnická osoba porušila zákon jednáním fyzické osoby, která jedná ve jménu právnické osoby. Blíže k odpovědnosti právnických osob najdeme v ujednání ustanovení Hlavy III zákona č. 250/2016 Sb.

S objektivní odpovědností je spojen také liberační důvod, který je zmiňován v ust. § 21 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb. Jde o zproštění odpovědnosti právnické osoby za přestupek v případě tak, jak je stanoveno v zákoně.

---

⁷⁵) PRÁŠKOVÁ Helena, Nové přestupkové právo, Praha:Leges ,2017 ISBN 978-80-7502-221-9 str. 136

⁷⁶) Hendrych D. a kol. Správní právo, Obecná část, 9. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2016 ISBN 978-80-7400-624-1 str. 318

5.2 Správní delikty podnikajících fyzických osob

Pachatelem tohoto jednání je podnikající fyzická osoba, která podniká na základě udělení živnostenského oprávnění a svým chováním naplnila znaky protiprávního jednání při jejím podnikání nebo v přímé souvislosti a s ním došlo k porušení povinnosti uložené fyzickým podnikajícími osobám. Zatímco přestupek u fyzické osoby může spáchat pouze tato osoba svým jménem, podnikající fyzická osoba může jednat prostřednictvím zaměstnanců nebo jiných osob, kdy dojde-li k porušení povinností uložených podnikající fyzické osobě na základě jednání některých výše uvedených osob, přičítá se toto porušení samotné podnikající fyzické osobě. Blíže k této problematice nalezneme v ust. § 22 odst. 2 zákona č. 250/2016 Sb. V ust. § 22 odst. 3 zákona č. 250/2016 Sb. dále najdeme taxativní výčet osob, jejichž jednání se přičítá jednání podnikající fyzické osobě.

Odpovědnost podnikající fyzické osoby je založena stejně jako u právnické osoby na objektivní odpovědnosti, kdy stejně jako u právnické osoby tady také platí liberační důvody k zániku odpovědnosti.

Na rozdíl od právnické osoby platí u podnikající fyzické osoby stejná deliktní odpovědnost jako u fyzické osoby tak, jak je to upraveno v ust. § 18 zákona č. 250/2016 Sb.

ZÁVĚR

Cílem této práce bylo seznámit se s problematikou pokut, kdy jsem se snažil vystihnout nejen samotnou problematiku, ale také problematiku s tím související jako je ukládání pokut v přestupkovém řízení potažmo v celém správním trestání. Při psaní jsem vycházel z aktuální literatury a dále jsem použil ve své práci několik judikatur soudů ohledně dané problematiky.

Nutno říci, že nová úprava zákona č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přešupek a řízení o nich, je jako stávající právní norma upravující problematiku přešupků oproti starší verzi zákona č. 200/1990 Sb. o přešupcích velmi dobře rozpracovaná, kdy došlo ke sjednocení roztržité úpravy přešupků a správních deliktů pod jeden zákon, což vnímám jako přínos pro tuto problematiku.

Nejvíce jsem se v této práci snažil zaměřit na řízení o přešupku jak ve správním řízení, tak i ve zkrácených řízeních jako je příkaz a příkaz na místě, kdy tomuto jsem věnoval větší pozornost, jelikož s touto problematikou se denně setkávám při mém povolání. Snažil jsem se vystihnout všechny aspekty přešupkového řízení, kde mým cílem bylo seznámit čtenáře této práce v tom rozsahu, aby si i čtenář neznalý právnícké problematiky dokázal poradit při stávající úpravě přešupkové problematiky např. při jeho porušení práv v přešupkovém řízení.

Závěrem této práce jsem nastínil i problematiku správních disciplinárních deliktů, kdy i v těchto deliktech jsou ukládány pokuty jako takové tak i finanční postihy, což se dle mého dá posuzovat stejně jako pokuta za finanční postih a jako takové tedy spadají do problematiky pokut, což bylo tématem mé práce.

Mohu říci, že cíl mé práce tak, jak jsem si ho uložil v úvodu, jsem splnil. Tato práce mě v dané problematice velice obohatila. Toto obohacení je pro mě velikým přínosem jak pro mě jako osobu tak i pro mě jako policistu.

SUMMARY

The aim of this thesis was to get acquainted with the issue of fines, in which I tried to describe not only the issue itself, but also the issues related to it, such as the imposition of fines in the offense proceedings, or throughout administrative penalties. In my writing, I came up from the actual literature, and I used in my work several jurisprudence of the courts regarding the given issue.

It must be said that the new amendment to the Act nr. 250/2016 Sb. “On the Responsibility for the Offense and the Proceedings on Them” is like the existing legal norm regulating the issue of offenses compared to the older version of the Act nr. 200/1990 Sb. “Of the Offenses” very well developed, when unified regulation of offenses and administrative offenses under one law has been unified, which I see as a contribution to this issue.

In this work, I have mostly tried to focus on infringement proceedings both in administrative proceedings and in abridged proceedings such as order and order in the place where I have paid more attention to this, as I deal with this issue daily. I tried to capture all aspects of the offense procedure, when my aim was to inform the readers of this work to the extent that even a reader who is unfamiliar with the legal issues was able to advise on the current modification of the offense issue, for example, in violation of his rights in the offense proceedings.

In conclusion, I have also outlined the issue of administrative disciplinary offenses, when fines are imposed as well as financial sanctions in these delicts, which, in my opinion, can be regarded as fines for financial penalties and as such they fall within the scope of fines, which was the theme of my work.

I can say that the goal of my work, as I put it in the introduction, is fulfilled. This work has greatly enriched me in this issue, when this enrichment is of great benefit to me both for myself and for me as a policeman.

PŘEHLED POUŽITÉ LITERATURY

Knižní díla:

Fiala Z., Frumanová K., Horzinková E., Škrubek M. et al.: Správní právo trestní, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-219

Hendrych D. a kol. Správní právo, Obecná část, 9. Vydání, Praha: C. H. Beck, 2016 ISBN 978-80-7400-624-1

PRÁŠKOVÁ Helena, Nové přestupkové práva, Praha:Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-221-9,

Průcha. P. Správní řád s poznámkami a judikaturou. 3. Aktualizované a doplněné vydání, Praha: Leges, 2017 ISBN 978-80-7502-202-8

Judikatury:

Rozsudek NSS sp. zn. 5 As 20/2005 ze dne 21. 04. 2006

Rozsudek NSS sp. Zn. 6 A 126/2002 ze dne 27. 10. 2004

Rozsudek KS V Hradci Králové, čj. 50 A 2/2016-32 ze dne 26.2.2016

Rozsudek NSS sp. Zn. 7 As 55/2007 ze dne 14.2.2008

Usnesení KS V Brně, č.j. 29 Ca 506/2000 ze dne 31.8.2001

Internetové zdroje:

http://nssoud.cz/main0col.aspx?cls=JudikaturaSimpleSearch&SimpleSearch=1&rjz_id=12&rok=2005&senat=5&cislo=20&pagesource=0

http://nssoud.cz/main0col.aspx?cls=JudikaturaSimpleSearch&SimpleSearch=1&rjz_id=12&rok=2005&senat=5&cislo=20&pagesource=0

http://nssoud.cz/main0col.aspx?cls=JudikaturaSimpleSearch&SimpleSearch=1&rjz_id=12&rok=2005&senat=5&cislo=20&pagesource=0

http://nssoud.cz/main0col.aspx?cls=JudikaturaSimpleSearch&SimpleSearch=1&rjz_id=12&rok=2007&senat=7&cislo=55&pagesource=0

Prameny zákonů:

Zákon č. 141/1961 Sb. trestní řád

Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. ústava ČR

Usnesení č. 2/1993 Sb. listina základních práv a svobod

Zákon č. 221/1999 Sb. o vojácích z povolání

Zákon č. 500/2004 Sb. správní řád

Zákon č. 273/2008 Sb. o policii

Zákon č. 280/2009 Sb. daňový řád

Zákon č. 234/2014 Sb. o státní službě

Zákon č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Zákon č. 251/2016 Sb. o některých přestupcích

Ostatní zdroje:

Pokyn ŘSDP č. 5/2017

ETŘ PČR Plzeňského kraj

Městská policie Plzeň

PŘÍLOHY

Městský úřad Nýřany

pracoviště Plzeň, Klatovská 200a

Americká 39

304 66 Plzeň

Věc: **Podání odporu dle ustanovení § 150 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., Správní řád**

K č.j.: 2/OD-PŘEST/11/18-2-FAI

Tímto jako obviněná dle ustanovení § 69 odst. 1 zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, využívám svého práva na podání odporu dle ustanovení § 150 odst. 3 zákona č. 500/2004 Sb., Správní řád (dále jen „Správní řád“) proti příkazu, který byl vydán na základě ustanovení § 150 odst. 1 Správního řádu a to Městským úřadem Nýřany, pracoviště Plzeň, Klatovská 200a, Odbor dopravy dne 6.3.2018.

Odůvodnění

Městským úřadem Nýřany, pracoviště Plzeň, Klatovská 200a, Odbor dopravy jsem byla shledána vinnou za spáchání přestupkového jednání, které je spatřováno zejména z porušení ustanovení § 38 odst. 1, písm. a) v návaznosti na ustanovení § 37 písm. c) zákona č. 56/2001 Sb., o podmínkách provozu vozidel na pozemních komunikacích.

Jako přitěžující okolnost mi bylo kladeno, že vozidlo tov. Zn. ----- ,jehož jsem byla v době spáchání přestupku majitelka bylo bez technické kontroly od doby 23.6.2017 do 5.2.2018, kdy toto vozidlo bylo během doby dle ustanovení § 5 odst. 1, písm. a zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích technicky nezpůsobilé k provozu na pozemních komunikacích. K této přitěžující okolnosti bych se chtěla vyjádřit, že vozidlo až do doby spáchání přestupku nebylo provozováno na pozemních komunikacích, jelikož jsem si byla vědoma, že vozidlo nesplňuje podmínky pro provoz na pozemních komunikacích. Jelikož jsem matka samoživitelka, kdy se sama starám o svoje 4-leté dítě, kdy mám jen velice malé příjmy, neměla jsem možnost našetřit peníze na pravidelnou technickou prohlídku. Vozidlo bylo odstaveno na parkovišti mimo pozemní komunikaci na soukromém pozemku. Dne 3.1.2018 za mnou přišel můj otec -----, který v té době nevlastnil žádné vozidlo, že potřebuje nutně jet k doktorovi. Můj otec je silný diabetik, kdy na tuto nemoc pobírá invalidní důchod. Jelikož by se neměl jak dostat k doktorovi, půjčila jsem mu tedy vozidlo s upozorněním, že je technicky nezpůsobilé provozu na pozemních komunikacích, kdy otec byl tedy s tímto stavem srozuměn.

Dále při projednávání přestupku nebylo přihlédnuto k osobním a sociálním poměrům a situaci mé osoby. Jak jsem již uvedla, žiju sama, kdy se musím starat o svého syna ----- . Mé příjmy se de facto rovnají mým nákladům, kdy se dá říci, že mě a mého syna velice finančně podporuje můj bratr. Nyní se zdržuji na adrese ----- , kde bydlím zadarmo u mého bratra, který zde má nemovitost, jelikož si nemůžu dovolit bydlet někde v podnájmu.

Dále bych chtěla poukázat na fakt, že vozidlo ----- bylo technicky nezpůsobilé provozu na pozemních komunikacích, ale pouze tím, že nemělo platnou STK. Jinak bylo a je vozidlo ve velmi výborném technickém stavu, kdy nehrozilo žádné jiné nebezpečí ostatním účastníkům provozu na pozemních komunikacích, a tudíž nesouhlasím s výrokem uvedeným v příkazu v odstavci 22, že mé protiprávní jednání spočívající v provozování „technicky nezpůsobilého“ vozidla na pozemní komunikaci je závažnějšího charakteru.

Vzhledem k výše uvedeným skutečnostem proto podávám odpor proti správnímu trestu, který mi byl stanoven ve výši 4.000,- Kč. Tato částka se mi zdá vzhledem k výše uvedeným skutečnostem jako neadekvátní, kdy žádám Městský úřad Nýřany,

Odbor dopravy k přihlednutí k výše uvedeným skutečnostem a ke snížení správního testu na takovou výši, aby pro mě, jakožto to pro matku samozivitelku neměl likvidační následky.
